Орган Руського Народного Союза в Америці

СВОБОДА

SVOBODA

РІК XIX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 26 ЖОВТНЯ 1911. ЧИСЛО 43. VOL. XIX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, October 26, 1911. No. 43.

Справлене похибки.

В протоколярнім справозданю головного рекордового секретаря, поміщеного в ч. 41-ім „Свободи" є сказано:

Від 53. Бр. сьв. Арх. Михаїла. Поправно має бути: Від. 53. Бр. сьв. о. Николая. Просить ся отже дотичну похибку після того справити.

Теод. Лабовський, секр. рекорд.

Звіт

з річного засіданя Головного Уряду Р. Н. Союза, відбувшого ся в Джерзи Сіті, Н. Дж. на днях 5., 6., 7., і 8. вересня 1911-го року.

(Дальше).

Від часу Клівлендської Конвенції приступили слідуючі нові відділи до Р. Н. Союза.

19. Гомер, Па. Бр. Возн. І. Христа.
56. Вілінґ, В. Вір. Бр. сьв. Йоана Хр.
62. Лопез, Па, Сест. Покрова Пр. Діви Марії.
146. Детройт, Міч. Тов. ім. Січинського.
158. Кріксайд, Па. Бр. сьв. Петра і П.
163. Кріксайд, Па Сестр. Пр. Д. Марії.
220. С. С. Шикаґо, Ілл. Бр. сьв. Петра Павла.
231. Сентралія, Па. Бр. сьв. Йосафата.
233. Ню Йорк, Н. Й. Тов. ім. Богородчани.
280. Стакстон, Па. Бр. сьв. Антонія.
287. Карнеґі, Па. Бр. Покр. Пр. Бог.
288. Савт Бетлегем, Па. Бр. сьв. Димитрія.
290. Клексбурґ, В. Вір. Бр. сьв. О. Николая.
291. Бруклин, Н. Й. Бр. сьв. О. Ник.
292. Детройт, Міч. Бр. сьв. Йоана Хр.
293. Дубойс, Па. Сестр. Покр. Пр. Бог.
294. Мадера, Па. Бр. сьв. Арх. Мих.
296. Ню Кенсінґтон, Па. Бр. сьв. Арх. Михаїла.
297. Дравосбурґ, Па. Бр. сьв. Ар. Мих.
298. Голден, В. Вір. Бр. сьв. О. Ник.
299. Кент, Па. Бр. сьв. Петра і Павла.
300. Джанставн, Па. Бр. сьв. О. Ник.
301. Шикаґо, Ілл. Бр. сьв. Димитрія.

За весь сей час приступило до Р. Н. Союза 23 нових відділів.

Відділи, котрі зовсім виступили:

19. Прайсбурґ, Па. Бр. сьв. Василия.
62. Монесен, Па. Бр. сьв. Ів. Хрестителя.
56. МкКісракс, Па. Бр. Усп. Пр. Богородиці.
146. МкКісракс, Па. Бр. сьв. Петра і Павла.
158. Ню Кенсінґтон, Па. Тов. „Січ".
220. Бруклін, Н. Й. Тов. „Дністер".
231. Скрентон, Па. Сестр. Пресьвятої Богородиці.
232. Гінсдейл, Н. Дж. Бр. сьв. Івана Хрестителя.
233. Пасайк, Н. Дж. Бр. сьв. Івана Хрестителя.
280. Ботлєр, Па. Бр. сьв. Петра і Павла.

За весь сей час виступило з Р. Н. Союза 10 відділів.

Відділ 289 в Скрентон, Па. Бр. сьв. Пророка Ілії злучив ся з відділом 169 в Скрентон, Па.

Відділи, котрі роздвоїли ся з причини агітації Нового Р. Н. Союза.

3. Олифант, Па. Бр. сьв. Івана Хрестителя.
47. Ембрідж, Па. Бр. сьв. Петра і Павла.
52. Голийок, Мас. Бр. сьв. Івана Хрестителя.
61. Ботлер, Па. Бр. сьв. Арх. Михаїла.
84. Кенонсбурґ, Па. Бр. сьв. Арх. Михаїла.
86. Олифант, Па. Бр. Пр. Богородиці.
91. МкКісракс, Па. Бр. сьв. Димитрія.
92. Тейлор, Па. Бр. сьв. Николая.
123. Скрентон, Па. Бр. Пр. Діви Марії.
140. Юнґставн, О. Бр. сьв Арх. Мих.
149. Лакована, Н. Й. Бр. Пресьвятої Богородиці.

За весь той час роздвоїлось 11 відділів.

Подрібний виказ членів, належачих до Р. Н. Союза з кінцем серпня 1911 р.

Відділ	На ціле посм.	На пів посм.	Діти
1.	316	6	61
2.	70	—	3
3.	113	2	21
4.	52	1	12
5.	93	—	12
6.	72	—	1
7.	162	6	59
8.	41	3	14
9.	121	1	31
10.	88	5	33
11.	33	1	8
12.	94	2	7
13.	33	2	—
14.	96	26	24
15.	42	2	—
16.	236	—	14
17.	34	—	—
18.	26	—	11
19.	21	—	—
20.	82	1	23
21.	18	—	2
22.	—	—	—
23.	87	—	16
24.	22	1	2
25.	50	2	3
26.	28	—	3
27.	68	7	61
28.	212	26	25
29.	78	2	24
30.	83	17	13
31.	39	—	—
32.	52	—	—
33.	231	3	119
34.	24	1	—
35.	50	—	3
36.	40	2	20
37.	74	1	9
38.	73	5	15
39.	51	—	12
40.	79	5	32
41.	32	4	—
42.	86	10	40
43.	22	—	16
44.	12	—	—
45.	22	4	4
46.	163	—	42
47.	32	8	2
48.	96	6	14
49.	18	—	—
50.	3	—	—
51.	49	—	—
52.	13	—	—
53.	183	14	61
54.	13	11	—
55.	98	7	29
56.	12	20	—
57.	27	1	—
58.	85	4	8
59.	46	5	29
60.	1	13	5
61.	118	—	8
62.	14	4	—
63.	80	1	9
64.	6	—	—
65.	91	4	15
66.	47	6	1
67.	9	—	1
68.	10	1	5
69.	13	—	—
70.	90	52	16
71.	20	—	—
72.	90	5	69
73.	10	6	3
74.	17	—	—
75.	24	—	—
76.	22	26	—
77.	14	—	—
78.	236	1	18
79.	17	—	—
80.	49	—	—
81.	25	2	4
82.	81	2	16
83.	10	5	1
84.	22	1	—
85.	170	2	16
86.	11	—	—
87.	22	4	10
88.	10	2	—
89.	13	—	—
90.	36	—	1
91.	32	2	1
92.	48	16	14
93.	16	—	—
94.	39	12	—
95.	70	7	—
96.	54	17	5
97.	18	—	2
98.	37	—	9
99.	60	35	7
100.	8	11	—
101.	2	8	—
102.	94	2	6
103.	15	—	—
104.	95	8	28
105.	8	15	3
106.	76	61	10
107.	39	4	11
108.	76	19	7
109.	39	5	3
110.	38	—	—
111.	15	5	—
112.	14	11	—
113.	48	1	2
114.	60	—	—
115.	40	—	—
116.	11	7	1
117.	50	11	2
118.	8	3	—
119.	37	—	—
120.	82	3	23
121.	130	—	89
122.	72	2	—
123.	24	7	5
124.	26	10	—
125.	1	11	—
126.	40	2	9
127.	50	3	8
128.	14	4	—
129.	49	—	9
130.	28	13	6
131.	—	—	—
132.	37	7	11
133.	28	32	7
134.	41	—	—
135.	124	—	7
136.	24	—	3
137.	6	—	—
138.	5	4	—
139.	27	—	6
140.	45	—	2
141.	42	18	—
142.	29	36	15
143.	36	—	—
144.	13	2	—
145.	19	—	—
146.	11	4	—
147.	75	8	18
148.	22	1	5
149.	16	2	—
150.	9	—	—
151.	5	12	—
152.	50	—	—
153.	38	16	—
154.	40	—	—
155.	14	47	—
156.	17	4	5
157.	65	6	18
158.	18	—	—
159.	—	—	—
160.	25	14	—
161.	31	—	—
162.	38	7	14
163.	—	19	—
164.	11	1	—

(Дальше буде).

ОБРУСИТЕЛЇ.

Повість із суспільного житя поліської країни,

Н. ЛАНСЬКОЇ.

*З великоруського переклала ****

(Дальше).

Коли розвернув ґазету, руки йому дрожали, букви скакали перед очима; зразу навіть не міг розуміти всего, але за те, як зрозумів — найвисша злість пірвала його. Навіть розвязав собі краватку, чуючи, що його дусить. Кинув ся до жінки і зіткнувши ся в дверях з Француզкою, навіть не перепросив, помимо своєї звичайної ґречности.

„Панї маршалкова'' нараджувала ся власне з кравцем Берком, дотично якогось новомодного крою.

— Душко, душко! ходи сюда! — крикнув несвоїм голосом Лушинський.

— Що таке? — підбігла перестрашена панї, запинаючись бігом.

— Що з тобою? — і побачивши в руках ґазету, скрикнула, плеснувши руками: — Чи знов про клешку?

— Тобі як засїла клешка в голову, то вже її відти і клином вибити не можна! — сказав сердито Петро Іванович. — На, прочитай, натїш ся, як твоя приятелька нас обмастила!... І вихав їй ґазету, указуючи пальцем на дописъ.

„Панї маршалкова'' не вміла читати добре по російськи, в додатку ще була короткозряча, тож взявши ґазету в руки, довго кивала губами. Петро Іванович був так роздразнений, що все його злостило, він то вставав то знов сїдав на крісло.

— А що, прочитала? — запитав, стаючи перед жінкою і беручи її з рук ґазету.

Вона прочитала, але хотячи успокоїти мужа, своїм звичаєм ще більше роздразнила його.

— Таж тут нїчого такого нема, — сказала несьміло, — о грошах не говорить ся анї слова.

— Петро Іванович здвигнув плечима. — А ти би хотїла, щоби цифри були виставлені і факти наведені?

— Всеж таки.

— А прецінь ти ручила, — говорив сердито поликаючи слова, — ручилась, що вона на то не відважить ся: — „я з нею в таких відносинах''... — переглумив ся жінцї, — Чи не ще! недавно з візитою ходила! — докоряв їй несправедливо, забуваючи цїлком, що сам напирав на тоту візиту.

На то вже панї не могла мовчати: — Ах Боже мій! чиж не ти сам?...

Він знов не дав їй договорити: — Розуміє ся, я винен, я все винен...

— Щож тепер буде? — зажурила ся „панї маршалкова'' ненависно позираючи на ґазету.

— А то буде, що вона в криміналї насидить ся, на Сибір запакую, на каторгу... Абим сам мав пропасти, а їй дойду кінця! Цїлий суд підійму, все мінїстерство права, на Найвисше імя подам! — говорив майже без памяти. — Най докаже... Де має факти? А я дурень на предсїдательку її вибрав! — скрикнув, вдаривши себе по чолї. — На іменини цьвіти поніс, чорт мене поніс! О дурень я! дурень остатний! — і вхопив ся за виски.

„Панї маршалкова'' згризена сильно, мовчки чекала, поки мине той напад. Відотхнувши трохи „пан маршалок'' знов заглянув до ґазети і знов її кинув.

— За Десятникова письменно відповідь їй дав, сам в руки доказ віткнув! Чи я вдурів тогди, чи що?... А все то через тебе: відпиши, та відпиши! „Не випадає''! — переглумив ся знов жінцї. А тепер вийшло дуже красно! — Пірвав ся з місця і ступивши кілька кроків по покою, сів знов перед ґазетою.

— Дивно направду, як тоті редактори можуть друкувати всякі небилицї! таж чоловіка нї знають нї відають, а кинути болотом зараз готові... Хоть отсей тут! Що я йому винен на сьвітї? за що він мене?... і замовк, чекаючи якогось потїшаючого слова від жінки; але що вона могла йому сказати? І сама гризла ся також і так само ненавидїла в тїй хвили всї ґазети і всїх редакторів на сьвітї.

— Скоти! — промовив Петро Іванович. І в своїм справедливім гнїві обрушив ся на всїх: ганьбив редакторів, видавцїв, книгарів, всю печать на сьвітї; прокляв би був певно і Ґутенберґа, слиб нагадав собі його в тїй хвили; дивував ся, як Бог допускає таку несправедливість, і виговоривши ся до волї, трохи успокоїв ся.

— Піди душко, — обізвав ся нараз ніжним голосом, — я потребую дещо обдумати.

Жінка вийшла.

Але обдумати не було легко; прикрі обставини збільшились ще тим, що до Болотинська прийшов новий ґубернатор, про котрого ходили вісти, що цїла ґубернія зітхнула жалібно за Михайлом Дмитрієвичем. — „Умів брати, але умів і дати''! — говорили прихильники, зі страхом ожидаючи наступаючих подій. І той страх перейшов в правдиву паніку, коли в числї кількох других був усунений і Шнабс, знакомий ґубернатору ще з Вятської ґубернії. Тогди боязливійші поспішили податись в відставку самі, а позіставшим трівога лягла на серце. Петро Іванович, знаючи, що він добре записаний в ґубернаторській канцелярії, не бояв ся нїчого, коли нараз та нещасна допись немилосерно знищила весь його спокій. Як всяка допись, щоби бути поміщеною в печати, о многих річах могла говорити лише натяками, давати догадуватись, скривати правдивий змисл межи стрічками; але Петро Іванович, знаючи далеко більше ніж сам дописуватель, зрозумів і доповнив то, чого в дописи не доставало. З нечистою совістю зачав страхати ся і того, що нїкому сьвідоме не було. — І нараз!... думав собі, чуючи, що кидає його то в горячку то в дрож. Страшне слово кубаняр, хоч ще не виповіджене, греміло вже йому в ушах, росло перед очима... В покою було тихо, а йому прочувались виразні голоси, привиджувались страшні явища. Петро Іванович зажмурив очи і довго просидів так нерухомо.

XVIII.

Того самого вечера Зиков сидів у Орлових. Допись в ґазетї радувала його невисказано.

— Щось подібного ще в житю не читав я! Коротко, ясно, ущипливо від початку до кінця, кожда точка сама в собі містить позаушник, а тимчасом ніхто не докаже, що іменно ображує честь його! — говорив він Тетянї Николаївнї, котра не могла здержатись від сьміху, видячи його розрадуване лице. — А знаєте, читав я то салдатам, з початку сам, а потому дав ще фельдфеблю читати. — А що хлопцї, розумієте? питаю ся. — Розуміємо, ваше високоблагородіє. — Щож там написано? — Що в комісії шахрайство діє ся, ваше високоблагородіє!

— Не може бути!

— Ось вам хрест сьвятий! — і перехрестив ся.

— Але дивіть ся, — обізвав ся Орлов, — „пан маршалок'' заскаржить вас знов за нарушенє його чести.

— Най тепер до Бога скаржить ся! Його, чую, дїльки брали, як то читав. Менї що йно Гусев розповідав на містї... А найгірше, що він від вас того нїколи не сподївав ся...

— Длячогож? По тїй нашій справі з Десятниковим повинен був сподївати ся, що я то так не пущу плазом.

— Кажу вам, нїчого не сподївав ся... А тут нараз така несподїванка! Хороша штука! Послухайте, що за потїха була з тою дописею. Дістаю я нинї рано ґазету, прочитав і скочив з ліжка. Кричу до Ігнатовича: кажи — слава Богу! — Слава Богу — каже — ваше високоблагородіє. — А тепер давай убирати ся! Беру нумер до кишенї і йду на службу божу. Стаю собі коло судії Натана Петровича і кажу йому підчас проповіди: — Ходіть до мене з церкви, такою славною лектурою вас угощу, аж любо! — Не можу, каже, бо по службі маємо хрестини, жидівку Файґу-Райзу на християнську віру приводимо, а я маю бути кумом... — А він, знаєте, такий богобоязний чоловік і з попом в добрій злагоді жиє.

— Отого не можу поняти, як порядний чоловік може добре жити з протоєреєм? Не сам-же він прозвав його протоєвреєм? Той ваш Натан Петрович для мене загадка, котрої я, скажу по правдї, не хочу відгадувати, — сказала Тетяна Николаївна.

— Нї, він порядний чоловік, ви його ще не пізнали... Його обовязок такий...

— Якийже? — спитала здивована.

— Такий, що він мусить бути зо всїми в добрих відносинах, — сказав серіозно Зиков. — Предсїдатель з'їзду, мусить честь собі вести.

— Ну, добродію, як хочете, але за таку честь дякую! — відповів сьміючись Орлов.

— Щож далї, Олександре Даниловичу? — запитала Тетяна Николаївна, замітивши, що Зикова то якось діткнуло. — Щож Натан Петрович?

— Отжеж каже: не маю я часу до вас іти, але прийдіть ви до протопопа, так при всїй публицї прочитаєте, літературно-православний відчит устроїть ся, — сьміє ся він до мене. Відразу догадав ся. Приходимо ми до протопопа; кнниш сьвіжий на столї, сам у фіолєтовій рясї, борода вичесана, попадя в клїтчатій суннї з шлепом, справникова з судієвою на канапі як двоголовий орел — обернені плечима одна до другої. Поліція, юстиція, мінїстерство просьвіти в особі Сосковича — словом, цїлий синод, всї коло книша заходять ся. Вибрав я пригідну годину, витягаю ґазету і кажу голосно: ось, панове, є тут допись з нашого міста, сли хочете послухати, то прочитаю. Всї аж стрепенули ся, справник аж їсти перестав.

— Будьте ласкаві! — кричать — радо послухаємо... — Дивлю ся, всї зацїкавлені дуже. — Всїм нам тут дісталo ся. — І менї? — питає з усьміхом Соснович, присуваючись до мене боком.

— Вам більше як кому. — Певно знов Орлова? — підморгує протопоп до Івана Тихоновича. Той хитає головою. Зачав я читати. Читаю з жаром, видержуючи на протинках, на точках, на всїх знаках.

— Ну, і щож? — спитала Тетяна Николаївна.

— Ґалас зробив ся великий, всї разом загогорили; навіть о книші і о православній вірі забули. Пшепрашинський кричить, потрясаючи килїшком: то обмова, образа цїлої комісії.

— Брудне очерненє, — підшептує Натан Петрович, умисне підливаючи оливи до огню. — Обмова, шарпаюча честь! — хрипить справник. Подайте докази! — В такий спосіб можна кого хочете обвинуватити! — говорить протопоп. І серед того ґаласу, лише один Соснович усьміхаючись добродушно шепче до мене: — бодай вас з вашими жартами, а о менї анї одного слова! — Почекайте, кажу, о вас буде ще на другий раз, не втечете, не бійте ся!

Так я й лишив їх в замішаню великім і пішов.

— Нїчо то їм не пошкодить, — сказав Орлов. — Розуміє ся, що нїчого з того не вийде, але хоть осторожнїйші будуть, бо то вже дійшло до безстидности.

(Дальше буде).

Добра гадка.

Читаючи в последнім (42) числї „Свободи'' статю, підписану „Членом старого і нового Союза'', про злуку Союзів No. 1 і No. 2 в один великий (без No.) Союз, закортїло і мене сказати в тїй справі своє слово. Я думаю, що се справдї було би найбільшою честию і заслугою для тих патріотів, котрі взялись би за се дїло і допровадили в як найкоротшім часї до злученя обох теперішних Союзів в один могучий **Руський Народний Союз.** Я перший (а властиво другий чи третий, бо першеньство належить ся кому иншому) промовляю горячо за сею злукою і обовязую ся злучити два істнуючі віддїли двох Союзів в один великий віддїл одного великого Союза.

Ану но, Панове Головні Урядники від обох Союзів, зійдїть ся коли на спільну народну гостину! Наповнїть пугари оживляючим напитком по самі береги, поздоровкайте себе взаїмно староруським звичаєм, гукнїть весело і грімко, щоб аж наші вороги поглухли — і випийте собі на здоровлє, а на многі лїта одному, нероздільному великому Руському Народному Союзови! Забудьте минуле! Що було, то ся збуло і вже більше не вернесь!

Усї ми забудьмо за старі гріхи, вдармо ся кулаком в „селаби'' за всї наші „согрішенія вольная і невольная, яже в слові і в дїлї, яже в відїнії і не в відїнії'', приобіцяймо щиро поправу, постановім собі більше не грішити — а жити по божому, по християнськи, по людськи, по братерськи, і гуртуватись під один великий прапор одного великого Руського Народного Союза в Америцї! Не забуваймо, що тільки в єдности та згодї зможемо дійти до сили та гаразду, бо „згода будує, а незгода руйнує''!

Ану! Wake up!

Приятель обох Союзів.

Просьба до Русинів в Америцї.

Отсим звертаю ся до милосердних сердець Русинів американських, щоби своїми жертвами причинились до здвигненя памятника на гробі бл. п. о. Н. Стефановича. В першій мірі звертаю ся до сьвященьства руського в Америцї, бо се є моральний обовязок тогож поставити хрест на гробі свого собрата. Гроші на сю цїль належить засилати до Вп. А. Бучака 1401 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa., виписавши чек або моні ордер на імя: M. Rogada. Кождий, хто дає на сю цїль гроші, має виразно зазначити, що дає на памятник.

При тїй спосібности упрашаю Вас, всї руські Сполки пітсбурські як рівнож і Громаду церковну сьв. Івана Хрестителя в Пітсбурґу, щоби Ви не пожалували центів на сю благородну цїль і дали доказ, що память бл. п. о. Стефановича Вам дійсно дорога. Памятник має коштувати около $1000, тож ще раз прошу: не переходїть до дневного порядку над сею просьбою.

Latrobe, Pa. дня 30. вересня 1911.

За комітет:

о. М. Данилович.

Перебралась мірка.

Коли перше писали инші часописи про подвиги нашого Владики, то ми — хотяй признавали правду в неоднім — не хотіли отверто виступати, а коли дехто і сказав: „Скажім собі правду в очи", то все те було сказане так якось „в рукавичках", що анї руш не мож було доглупати ся анї тої „правди" анї тих „очий"... Аж тепер, коли переблала ся мірка і коли свої потерпіли вже чимало від свого Владики на своїй таки шкірі, коли вже неодному аж за много наляло ся горячого сала за шкіру, — аж тепер зачали люди боронити ся більш отверто, хоч все таки... в рукавичках!

Мороз переходить по тілї, коли читає ся про кроваві події в Jersey City; мороз переходить по тілї, коли довідуємо ся, що наші братя проливають кров свою невинну, процесують ся, тратять запрацьований кроваво гріш на адвокатів — а таких процесів у нас тепер богато і заносить ся на ще більше число — а всему тому винен еп. Ортинський, на котрого американська Русь покладала великі надії: виділа в нїм свого спасителя, покровителя, свого вожда, а передовсїм свого архипастиря, справедливого, доброго серця, безстороннього, котрий годив би, лучив, а не вносив роздору і не ділив, котрий би справедливо судив, а не слухав злобних підшептів людий, які в тій борбі Владики з народом мають свій власний бізнес, а не загальне добро! А тимчасом жалібними буквами написана історія чотиролїтного правлїня нашото Владики. Куди не глянеш, всюди заносить смутком і недовірєм. Народ роздїлив ся на атоми! Від Галичан відлучено угорських Русинів так, якби вони не були дітьми гр.-кат. церкви! Сьвящеників угорських безправно суспендовано, виганяно до краю і то тільки длятого, що вони скорше прозріли і не хотїли піддати ся самоволї епископа. Парохії поділено на ще менші атоми ніж нарід: де 20 фамілий, там вже з наказу чи з дозволу епископа будує ся церков. Через те нарід деморалїзує ся, клене епископа, клене других проводирів, клене себе самого, що дав ся так затуманити!

От довідуємо ся послїдними часами, що епископ позволив будувати церков в Centralia, Pa., де є заледви 40 руських фамілий, а котрий то плейз належав від давних літ до парохії в Mt. Carmel, Pa. В тім случаю висша духовна власть не оглядає ся на те, що Mt. Carmel стратить, що той нарід не в силї утримати церкви і попаде в довги (не буде міг виплатити ся), а церков дістане ся в руки поганські на сальон або на штор, — але тут слухає ся кількох крикачів, котрі хотять бути председами, касієрами, секретарами; котрі заведуть нарід в болото, а самі підуть на инший плейз. Тодї епископ скаже: „Робіть собі, дїтоньки, що хочете!"

Таких примірів, як ось повисший, найде ся у нас без кінця і міри. Нарід терпів до часу, а тепер протер очи і гонить від себе (незабаром буде ще більше гонити) всяких „епископських поручників", котрі приходять до чужих парохий і наносять прокляту незгоду. Наш „батько" окружив ся людьми, які виповняють сліпо його волю. Він держить при собі сьвящеників, котрі або не мають ніяких наук богословських, або суть недокінчені, — розуміє ся, що ті душпастирі можуть дїйствувати тільки під омофором епископським, бо хто знає, як було би без того, — вони настановлені на тоє, щоб розбивати парохії; ідуть там, куди чесний чоловік не пішов би, бо наші люди назвали би такого „скебом".

А яку ролю мають всї ті вікари ґенеральні, совітники, віцесовітники, канонїки, віцеканонїки, декани, віцедекани, шамбеляни і вся проча „висша церковна єрархія"? Які є заслуги сих відзначених людий? Чи не на тоє дістали вони червоні шнурки і ґузики, щоби лише сиділи тихо, хотяй би й виділи, що народови діє ся вопіюча кривда, і щоби підтримували червоними ґузиками хитаючий ся трон епископський?!..

При сій нагоді уважаю собі за обовязок познакомити читачів „Свободи" з одним спеціяльним спасителем нашої американської церкви, котрий дуже ревно сповняє прикази свого настоятеля. Тим спасителем є о. Андрей Камінський, вельми заслужений „діяч" і парох в Minersville, Pa. Той то отець духовний закадив в „Душпастирі" нашому Владицї так сильно, що смрід з того кадила розніс ся аж по цілій Америці! А що „Душпастиря" мало хто читає, то й не кождий знає, що там іменно пописано: як „вдатно" ємальовано і представлено наших людий. Задля того я про сю справу згадаю ось тут хоть кількома словами.

О. А. Камінський, заслужений парох з Minersville, Pa. викував собі одно дуже сьмішне, але і дуже важне слово, а се слово, то — „босоклептократія"! З тим своїм словом возить ся він як Івась зі ступою, а що воно, се слово, занадто учене, то я його переложу на наш простий язик. Слухайте, люди, що се слово значить! Воно попросту значить: злодїйство! О. Камінський каже в своїй ученій історії американської церкви (сю історію він поміщував власне в „Душпастирі"), що всї куратори, які лише були (або і тепер суть) від того часу, від коли засновано церков в Америцї, — були і є злодїями! Уважайтеж добре Ви всї, що клалисьте перші початки під орґанізацію гр.-кат. церкви в Америці! Уважайте Ви, котрі поборювалисьте всякі перешкоди і стягалисьте ся з послїдного на будову храмів божих тогди, коли о. Камінський не думав єще о Бозї (він пізнав Бога доперва недавно, вже в Америцї), — уважайте і затямте собі добре, що Вас всїх одним почерком пера пороблено простими злодїями! А звідки, питаюсь, взяли ся у нас ті численні церкви, ті парохіяльні доми, ті школи, ті цвинтарі, ті фонди на оплачуванє сьвящеників і дякоучителїв? Звідки усе те взяло ся, єсли всї куратори нич не робили, лиш крали тай крали?...

Дістала ся і сьвященикам порядна порція від того ученого теольоґа, котрий за кілька місяців скінчив ціле богословіє! І ті старі сьвященики нїчо не варта, бо вони не піддають ся на сліпо тираньству епископа. І се пише той сам о. Андрей Камінський, котрий свого часу писав скаргу до апостольського делеґата на нашого Владику (оріґінальне письмо маємо в наших руках, а як буде треба, то оголосимо його публично), а в тій скарзї представив епископа в найчорнійших красках, та назвав його навіть: несповна розуму! От бачите, як у нас зміняють ся часи і... характери. Що вчера було чорне, нинї вже біле. Такого сорта люди не зжахнуть ся кинути калюмнію на найбільше заслужених патріотів, як прим. на бл. п. о. Стефановича, котрий — як відомо — був сьвітилом на американській Руси, — тож дуже легко і на прочих кинути болотом, а за тоє будуть мати заслугу перед нашим батьком!

Отсе були би коротенькі черти того, що у нас тепер діє ся, а ті, котрі до того діла прикладають свою руку, будуть мусіли відповідати тяжко не тільки перед американськими Русинами, але також і перед тими, котрі суть в краю! А щоби те все бодай в части покрити перед висшою властию, кличе ся своїх приклонників велїим гласом: „Їдьте до Вашінґтону, до апостольського делеґата і ратуйте нашого батька! І стало ся чудо, якого сьвіт не бачив. Коли всюда, чи то в краю чи в Америці, буває так, що епископ (але добрий епископ) боронить сьвящеників перед властию цивільною, перед несправедливими нападами, — то тут сьвященики боронять епископа! І знайшло ся двайцять таких, котрим все одно, аби тільки лишити ся при своїй власти. Вони поїхали боронити неправостий епископа против правди народа! Імена сеї народолюбної „двайцятки" будуть записані чорними буквами в історії американської церкви, на вічну память всїм грядучим поколїням! А наш нарід, хоч як він смирний і терпеливий, почислить ся з ними, бо вже довершилась міра!

Один з многих.

Відповідь на статю

„Зміняють ся часи — і люди".

В статї під заголовком „Зміняють ся часи — і люди" в ч. 42. „Свободи", якийсь дописуватель, який не мав чола чи відваги положити своє честне імя під згаданою дописею, нападає на мене і підсуває діла, до яких я не почуваю ся. Именно сказано там: „Там пана редактора „Народної Волї" загіпнотизував олифантський піп, що хоть не вибраний конвенцією, став дїйстним „неограниченим цензором" „новосоюзовців". Зміст тих слів є звичайною підлою клеветою на мене і на редактора п. Гвоздика. Я анї з редакцією, анї з редактором „Н. В." не маю нїчо спільного. В редакції „Н. В." не буваю, кромі кількох разів в справі замовленя в друкарни тікетів колєкторських для парохії, коверт і т. д. або плаченя за ті роботи. В хатї редактора п. Гвоздика я до нинї не був. Що я з п. Гвоздиком не є на „стопі воєнній" — що нинї належить до „патріотизму і поступу" — се правда. Не маю причини провадити борби з людьми, які менї нїчо злого не заподіяли. Вправдї „vulgo" шепчуть, що предсідатель Р. Н. С. п. Семенюк мав звертати увагу п. Гвоздикови, що „дальше Сотер буде знати секрети редакції Н. В.", але предсїдатель опер ся на ложних доносах „приятелів" п. Гвоздика, які хотїли-би на его місци мати „спосібнійшого і більше заслуженого" редактора.

Дальше сказано: „Ваші статї і дописи цензурує той, що навіть не членом вашої орґанізації" — заявляю, що се є також підла клевета, неґідна честного чоловіка. Я нїколи жадних письм редакційних анї не видів, анї не читав, анї не переглядав. Членом нового Р. Н. Р. я є від чотирох місяців а то по тій причинї: По перше, хочу бути більше обезпеченим, не лише в старім, але і в новім Р. Н С., бо в мене гавзів нема, анї шерів анї готівки в банку — а в мене є родина. Друге, в новім Р. Н. С. є обезпечених 655 моїх парохіян і 85 дїтий тихже. Де отже мої парохіяни в так поважнім числї уважали за відповідне вступити з своїми діточками, — се приносить менї лише духове вдоволенє бути в одній орґанізації з ними. Коли була би єще трета народна орґанізація, де певне було би обезпеченє, також вступивбим, щоби не обезпечати ся по капіталїстичних „insurance-ах.

Вкінци взиваю шан. автора, щоби подав факта „цензорства" і положив своє честне назвиско, в противнім разї закид підлої клевети остає при нїм.

Olyphant, Pa. дня 19. жовтня 1911.

о. Іл. Кузїв.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand St., Jersey City, N. J.

K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА”
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза”, виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америцї на 12 місяців	$2.00
до старого краю на 12 місяців ...	$2.00
в Америцї на 6 місяців	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офіс, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

Чи то вже не за багато?!

Подаємо до відома нашого загалу отсей нагий факт.

В листі, писанім з порученя Їх Преосьвященьства через епископського секретаря, о. Захара Оруна, до людий однoї парафії, находить ся таке реченє: **„Їх Преосьвященьство по Русинах нічого доброго не сподївали ся і не сподїють ся, аж хиба як вимре се хрунївське поколїнє і настане яке аж трете, що буде виховане в правдивій вірі, в любві до Бога і до своєї сьв. Церкви та до свого прекрасного обряду”.**

Ось такими ясними та виразними словами схарактеризував наш Владика (не забуваïте, що о. Орун писав сї слова з порученя свого настоятеля!) свій рідний нарід!

Ми звернемо наперед увагу на одно слово, яке в наведенім висше реченю висказане в часї минувшім і теперішнім: **не сподївали ся і не сподїють ся.** Що Їх Преосьвященьство по Русинах нічого доброго не сподїють ся **тепер**, то ще дало би ся яко-тако виправдати... **Тепер** Їх Преосьвященьство мають до згризеня дуже твердий оріх. Бісовий нарід геть побунтував ся і не хоче піддати ся добровільно під опікунчі крила своєї, від Бога настановленої власти! Джерзисітські „гайдамаки” не хочуть стати римо-католиками, пітсбурські „презбітеріяни” не повинують ся наставленіям свого шамбеляна, майнерсвільські „голодранцї” підсаджують під „автора русько-американської церкви” якісь — там бомби, елїзабетські „ворохобники” викидають зі свого парохіяльного дому бородатого батюшку-католика, макадуцькі „коршмарї” не дають свому душпастирови потрібних „ґратів”, ансонїйська парафія лагодить ся до борби, вунсокетська — також, і так дальше, без кінця! Скрізь по цїлій американській Руси запанувала небувала доси анархія. Нарід держить ся кріпко, боронить що сили своєї автономії і своєї власности, не хоче віддати свого добра в чужі, хоч „певні” руки... і настала така хрія, якої висші духовні круги нїколи не сподївали ся. Їх Преосьвященьство знають аж надто добре про усї ті „бунтації”, тай тому їм вирвало ся з грудий те гірке та безнадійне слово: **не сподїють ся!**

Кажемо, що з огляду на те, що дїє ся у нас **тепер**, се „несподїване” Владики дасть ся хоч психольоґічно оправдати. Але ми ніяк не можемо порозуміти, чому Їх Преосьвященьство по Русинах нічого доброго **не сподївали ся?!** Чейже форма „не сподївали ся” відносить ся до минувшини, а се значить, що Владика були тієї думки **давнїйше**, може ще перед приходом до Америки! Гм... щось воно тут не ясно. Чиж би Їх Преосьвященьство „милили ся”, впевняючи в своїм часї усю русько-американську суспільність, що Вони **опруть ся на народї?...** Чи загально звісна приповідка „у владики два язики” мала би в тім случаю бути правдивою?... Наколи Їх Преосьвященьство по Русинах нічого доброго **не сподївали ся**, то пощож Вони дурили тих Русинів? На що приймали від них грамоту почетного членьства і на що обіцяли їм стільки всякого добра? Ми нераз мали нагоду бачити на очах Їх Преосьвященьства **слези**, коли Вони промовляли до „свого” народа. Чиж би ті слези мали бути облудні?! Нї! Ми ті слези брали за добру монету, ми уважали їх щирими, ми вірили, що Їх Преосьвященьство плачуть над недолею повіреної їм пастви, плачуть з любови до нашого бідного народа. І чомуж тепер Їх Преосьвященьство подиктували свому секретареви таке розчаровуюче нас слово: **не сподївали ся?!** Ну, нехай вже буде... стало ся! Сю заяву Їх Преосьвященьства, що Вони по Русинах нічого доброго **не сподївали ся**, мусимо приняти до відома, з тим однак додатком, що ми по Їх Преосьвященьстві **сподївали ся дуже багато доброго, а замість того обильного добра — дістали пястуком межи очи!**

Теперішних Русинів американських і їх дїти (аж до третого поколїня) називають Їх Преосьвященьство „хрунївським поколїнєм”. Допустім, що наш Владика схарактеризував нас вірно і що ми справдї „хрунї”. А чим же тодї будуть Їх Преосьвященьство? Таж вони також Русин! А може... може... а правда, нам і не прийшло на гадку, що Їх Преосьвященьство взяли на себе ролю **ґенерального вікарія айриських біскупів!** Та що тут має спільного народність з обрядом? Ба! коби ми знали! Не знаємо! Один Бог знає, що наш Владика думає-гадає!...

Їх Преосьвященьство бавлять ся в пророка і пророкують, що аж тодї можна буде сподївати ся по Русинах чогось доброго, коли вимре теперішнє „хрунївське поколїнє”. Дальше кажуть Їх Преосьвященьство, що „трете поколїнє” буде вже виховане в **правдивій вірі.** Із тих слів нашого архиєрея видно як на долони, що Владика осуджує теперішну нашу гр.-кат. віру і що рад би довести нас до правдивої, непофалшованої віри... Таку правдиву віру буде вже мати трете поколїнє теперішних Русинів-хрунів. Гарний собі наш епископ і гарне та характеристичне його признанє! Якаж то властиво має бути тая „правдива” віра у Русинів третого поколїня? Мабуть не инша, а **римо-католицька!**

Нї, Владико! Ми не єсьмо римо-католиками і наші дїти та внуки **нїколи** ними не будуть! Своєї сьв. Церкви та свого прекрасного обряду ми не виречемо ся **нїколи,** але й **нїколи** не вложемо нашої шиї в римо-католицьке ярмо! Занадто вже надоїли нам ті всїлякі пропаґатори „правдивої” віри, щоб ми оттак собі, з легким серцем, без нїякого застереженя стали її поклонниками! Не діждете ся, Владико, бачити нас або наших потомків визнавцями римо-католицької віри!

Ваше Преосьвященьство! Ви скривдили тяжко весь руський нарід, Ви образили нас, Ви осудили нашу теперішну віру і назвали нас **хрунями.** Як що ми „хрунї”, то на що Ви берете наше катедратікум, на що приймаєте „хрунївські” гроші?! Хрунї платять, а Ви сьмієте ся з них і записуєте їх церковні маєтки на біскупів „правдивої” віри!

В імени усього нашого народу осуджуємо, Владико, Ваше поведенє і протестуємо рішучо проти того, щоби Ви в своїм засліпленю називали нас хрунями! Се може зробити тільки Конрад Валенрод, зрадник руського народу! Не дратуйте, Владико, спокійних людий, не кпіть собі з них, не збиткуйте ся над ними, не прозивайте їх хрунями, бо з тих смиренних хрунів можуть стати ся льви люті!

Ще недавні ті часи, коли ми одушевляли ся Вами, Владико, коли ми пішли би були за Вами на край сьвіта, скочили за Вами в огонь! Ми любили Вас більш рідного батька, ми мали до Вас найвисше довірє і заступались за Вами все і всюди. Ми вірили, що в Вашій особі післав нам Бог Мойсея, який виведе наш бідний нарід з дому неволї і запровадить між нами примірний лад та бажану згоду. Стало ся те, чого ми по Вас нїколи не надїяли ся! Ви окружили ся фалшивими дорадниками, відділили себе від народа потрійним грубим муром і в додатку назвали сей нарід — **хрунями!** Се велика обида і сеї обиди ми Вам **нїколи** не простимо! Було би найлїпше для Вас і для нас, якби Ви, Владико, оставили сих зневаджених Вами „хрунів” і пішли собі в заслужений стан спочинку, або вистарали ся о якесь инше, відповіднїйше для Вас місце. Ждати тут аж на се „трете поколїнє”, що буде визнавати „правдиву” віру — не радимо!... Коли Ви нас лишете, то на Вашім престолї засяде якийсь инший архипастир, котрий — в Бозї надія — буде від Вас трохи чемнїйший та справедливійший. Деб Ви, Владико, від тепер не були і щоб з Вами не стало ся, — всюди переслїдувати Вас буде наш тяжкий, але й оправданий докір за те, що назвалисьте нас **хрунями!**

Досить ми вже терпіли, та довше не будем!

Чи то сьвященик, чи провокатор?

В 22-ім числї „Заокеанської Руси“, на першій сторінці появилась воняюча цьвітка під заголовком: „Чи се не хлополапство?“ Під самим коренем сеї цьвітки підписав ся якийсь „Сьвященик“.

Та яб і не хотів понюхати сеї цьвітки, бо на ню уже відповів о. Данилович, і думаю, що і другі не засплять. До того де менї, простому Миколї, критикувати то, що написав сьвященик, чоловік, що тільки років учив ся критики і має на ню подостатком вільного часу, коли я є змушений від раня до ночи працювати в фабрицї на других. Але годї. Коли сьвященик міг набрехати, і невинних людий поробити злодїями, так і я мушу віджалувати хвильку часу, та відповісти на лож — правдою.

„Сьвященик“ каже, що гроші, які люди складають на фонд бл. п. о. Стефановича, не суть в певних руках, і чому би не міг бути о. Курилло таким урядником комітету, яким єсть п. Бучак або п. М. Порада. На се я запитаюсь: а чому о. Курилло не прийшов на віче дня 25-го червня, яке відбувалось в його місцевости, і яке було як раз скликане в тій цїли, щоб вшанувати память о. Стефановича? Коли з далеких місцевостий могли поприїздити навіть з родинами на се віче, то хиба дуже легко було прийти на нього місцевому парохови, о. Куриллови. І мимо того, що п. Бучак зістав вибраний секретаром фонду бл. п. о. Стефановича, а п. М. Порада касієром, хоть оба вони не суть попами, то гроші, які люди складають на згаданий фонд, суть в певнїйших руках, як колиб мали складатись на руки о. Курилла! Се можу доказати фактами. Що знов до запитаня: „чим вартнїйший п. Бучак і п. М. Порада від о. Курилла“, то Вам скажу, і певно не помилю ся, що п. Бучак і п. М. Порада стоять о цїле небо висше від о. Курилла, так морально як і матеріяльно. І сего нїхто не може менї запречити, хотяй би навіть і „Сьвященик“. І се твердженє можу доказати численними фактами. Що знов тикає ся закидів, де каже ся, що п. Бучак і п. М. Порада виступають явно і отверто проти свого о. пароха і проти свого владики, то скажу таке: не вина тут нї одного нї другого, але вина о. пароха і самого владики.

Возьмім хотьби і сам McKees Rocks, Pa., де минулого року велась завзята борба між парохом а парохіянами. Тепер, коли парох змінив свій спосіб поступованя і став ділати, як сьвященик, то нинї ті колишнї вороги пароха стали його приятелями; він живе тепер з касієром парох. мов з рідним братом, хотяй колись вони були найбільшими ворогами. Тепер таке саме водить ся і з о. Куриллом та його парохіянами.

Ті, котрі були за житя о. Стефановича найлїпшими парохіянами, днесь суть найбільшими ворогами о. Курилла. Ті куратори, що роками працювали з пок. о. Стефановичом для добра церкви, днесь суть суспендовані. А за що? Лиш за те, що ті куратори зажадали від о. Курилла, аби він поступав так, як поступав бл. п. о. Стефанович: щоб не помпував парохіяльної каси без відома і дозволеня кураторів; та і за те, що сказали о. Куриллови, що се не є красно для сьвященика, та ще з такими титулами, які має о. Курилло, ходити зі слугою до стору, та носити за нею кошик! Наконець ще і за те, що посьміли запитати о. Курилла, що коли йому не вільно було причащати других людий в Велику пятницю, то чому йому вільно було причащати свої слуги? За те зістали суспендовані і викинені від заряду тим майном, на яке лїтами складали свій тяжко запрацьований гріш; днесь вони мусять глядати правди через суд. А в церкві можуть дістати хиба лиш палкою, або кулькою в лоб від полїсмена. Що знов до владики, то річ маєсь так: Чи можна похваляти такого владику, котрий місто завести мир між парохіянами а парохом, робить між ними роздор. Пише лист до парохіян, що змінить їм сьвященика, лиш тепер великий брак їх; до пароха рівночасно пише другий лист, завзиваючи його, щоб він боров ся з парохіянами, бо як їх не побоpe, то не гідний звати ся сьвящеником і не може бути в Америцї. (На се маємо також докази в руках.) Або, чи можуть парохіяни відноситись до владики з довірєм, знаючи про таке: з McKees Rocks, Pa., минулого року писано десятки прозьб, слано сотки підписів до владики, щоб сей змінив їм сьвященика; усе те даром, — їх не вислухано. Тодї парохіяни взяли ся на штуку. Написали лиш один лист до владики, що коли він змінить їм сьвященика, то дістане сто долярів на катедру. І стало ся чудо! Владика сейчас написав лист до сьвященика, аби він в тій хвилї забирав ся з парохії. А до парохіян написав, що дістануть такого сьвященика, якого лиш самі схотять. Однак стало ся таке, що той самий сьвященик вернув ся назад, з чого тепер всї задоволені, бо став примірно поступати, а тим самим сотка лишилась в кишени парохіян. Але за одного сьвященика, що його переніс з Ембрідж, Па., то „шур“, що дістав сто долярів. І чи за се мож похвалити і любити владику, о. дописуватель? Або яку заплату мають від владики ті сьвященики, котрі роками працюють для добра церкви, котрі дали записати церкви на владику? Дає їм парохії сім миль широкі на вехід, сім на полуднє, сім на захід і сім на північ, а в тих парохіях є аж дванайцять

фамилій! А коли прийдесь зібрати колєкту, то сьвященик мусить наняти боґу, бо ногами і за тиждень не сходив би своєї ,,широкої" парохії. Рівночасно нововисьвячені дяки і другі молодики сидять по великих парохіях, бо владика не дивить ся на працю, але на... бізнес! А вже найбільше ненавидить тих сьвящеників, котрі бажають осьвідомити меншого брата. Дехто може з поважаних читачів скаже таке: пок. о. Стефанович просьвічав нарід, а був на великій парохії і владика його не зміняв. Так, але треба знаги, що владика слухав о. Стефановича, а не о. Стефанович владики. Бо владика видів, що за о. Стефановичом сила, за ним нарід, так і мовчав, хотяй нераз може владику вкололи ті віча, які устроював покійний о. Стефанович. Але коли о. Стефанович замкнув очи, то тоді владика, уже нічим не вяжучи ся, сказав до всїх отців-патріотів: ви не Стефанович!

Вкінци позволю собі ще спинити ся кількома словами на тім висказі ,,Сьвященика" з ,,Заокеанської Руси": ,,А Ви, о. Данилович, поки що католицький сьвященик". Слова: ,,поки що" відносять ся до того: Коли завязав ся комітет до збирання жертв на ,,Рідну Школу", до котрого війшли деякі сьвященики, то епископ (гляди його орґан) страшно лютив ся; бо чому сї сьвященики не стали збирати фондів на катедру, яка єсть записана на епископа Ст. Ортиньского, або на ,,Сирітський Дім", котрий рівнож записаний на епископа Ортиньского. І за се, що сї сьвященики взяли ся збирати гроші на таку річ, як школи, де хлопська дитина буде могла прозріти, назвав о. Даниловича, як я чув від одного сьвященика, гайдамакою і соціялїстом! А тепер-же зі слова: ,,поки що" треба догадувати ся, що коли о. Данилович не перестане осьвідомляти меншого брата, то жде його таке, яке спіткало о. Хомяка. Бо у нашого владики не трудно о се. Одному сьвященикови каже вислати жінку і діти до краю, а самому лишитись; другому знова каже жінку і діти лишити в Америці, а самому забиратись у старий край. Словом, у нашого владики все можливе. Але Іван вже прозрів! І наш народ не повинує ся вже тепер такому розказови, завдяки якому мав би утратити з поміж себе людину, котра з посьвятою працює для него! І правду сказав один сьвященик, що: ,,Італія розпочала війну з Турецчиною, але незадовго розпічне ся друга війна, в Америці".... А та війна вже наближає ся, бо нарід не позволить собі дальше тесати кілки на голові! А правда мусить побороти неправду. Ті, котрі хочуть робити на народі бізнес, підуть, з відки прийшли, а лишать ся люди з щирим серцем до меншого брата. Тоді й до нас завитає братня любов і настане — мир!

А вас, ,,відважний" отче дописуватель, ще раз спитаюсь: Чи Ви сьвященик, чи провокатор?

Робітник.

Вистава ,,Сербина" в Ню-Йорку.

(Конець).*)

У темнім дубовім лїсі (се діє ся в 3-ім акті) зійшов ся Сербин із своїм ,,приятелем" Кузьмою. ,,Слухай, Кузьмо, — говорить йому потомок князівського роду, — Софрон, як кримський хан богатий; його богатство хочу я до рук своїх прибрати, а з золотом Софрона добуду в Цареграді султанський фірман на батьківський престол молдавського господаря!"... З дальшої бесїди Сербина довідуємо ся, що він справді любить Софронову сестру Ялину і хоче її посватати, але на заваді стоїть йому Данило Гордієнко, з котрим вона заручена. На перешкоді до здійснення Романових плянів стоїть також і сам Софрон, котрий певно не згодить ся на те, щоб Ялина зломила своє слово, а Данило щоб вернув рушники людям на сьмих, собі на сором. Тих двох людий треба конечно позбути ся. От і станула на тім, що Данила має спрятати зі сьвіта Кузьма, а з Софроном упорає ся вже Сербин сам, а властиво Ялина, котру він хитро одурив... Між тим Данило довідуєть ся від Карпа, що Сербин його суджену з розуму звів: причарував, чи що, бо вона за ним гине-пропадає. І справді воно так було. Ялина вийшла крадькома до Романа у ліс і тут визнала йому свою горячу любов та пообіцяла ся кохати його на віки! І Роман покляв ся, що любити-ме Ялину до смерти.

Тимчасом кошовий запорожської Січи візвав Софрона в похід проти хижих Татар. Софрон передає сю звістку своїм козакам і вони ладять ся в далеку дорогу. Дізнаєть ся про се Марта і приходить попращати ся з Софроном. Отсе пращанє, се — після мене — найгарнїйша сцена у цілій тій драмі. Довідуємо ся іменно, що Марта любить Софрона цілою силою своєї ніжної душі, але побіч того кохання у неї на першім місци ще инша любов...

,,Я прошу Бога, щоб ти вернув ся — каже вона свому милому; — коли за віру і за всїх нас поляжеш, то і на те його сьвятая воля!" Не дивниця, що після таких слів Марти з грудий ущасливленого Софрона вириваєть ся отсей зворушуючий выклик: ,,О краю милий! Тепер я з більшою відвагою ніж перш від вражої руїни обороняти тебе буду, бо сам своїми очима я бачу, яка велика Божа благодать витає над тобою, коли ти нам жінок таких даєш!"

На те входить Данило і оповідає Софронови про злобу Сербина. Софрон не може рішити тої справи сам і висилає до зажуреного та збентеженого Данила свою сестру Ялину. Від Ялини довідуєть ся Данило, що вона його не кохає, але Сербина. Данило годить ся з своєю судьбою і прощає Ялині зраду, хоч серце йому щемить на згадку утраченого щастя. Надходить Софрон і Марта, а за ним Сербин. Софрон докоряє Сербинови за те, що збив з путя чужу, засватану дівчину, але Сербин оправдує себе тим, що ,,кохання вільне, як вітер вільний в полї: він землю рве, дуби столїтні ламає". Софрон викликує опять Ярину з хати і дізнаєть ся від неї те, що вона вже попереду обявила Данилови. Щоб випрубувати гаразд кохання Ялини до Романа, щоб його сестра не покрилась соромом нової зради, він назначує їх весїле аж через три роки. Сербин просить Софрона, щоб він усмарив свій гнів та не велів йому й Ялинї ждати такий довгий час, але полковник заявляє твердо, що так буде, як сказав, бо він свого слова не ламав нїколи.

У Софроновім саду зійшов ся Сербин з Ялиною. Ялина не може жити без свого милого назначений братом час і просить Романа о пораду, що їй робити, як переблагати загніваного брата. Роман витягає фляшину з отрутою і каже: ,,На! Коли ти хочеш брата привернути до згоди, у пляшку меду або пива влий всю цю шклянку і почастуй тим пивом брата, коли він вернеть ся з походу; такий же звичай є, щоб частувати — ти покористуйсь ним... А після напитку цего Софрон все зробить, об чім його попросиш". Ялина, думаючи, що у тїй фляшцині є справді якийсь чудотворний лік на усмирене братового гніву, хапає її швидко, ховає за пазуху і тїшить ся, що Роман своєю порадою підкріпив її розбите серце! Закохані молодята цілують ся, але в тій самій хвилї упав звідкись стріл і збив з Романової голови шапку. Се стріляв Данило, котрий незамітно для обоїх молодят і для Кузьми, що стояв неподалік на сторожі, підслухав усю розмову Романа з Ялиною і бачив, як Сербин упхав несьвідомій дівчині отруту в руки. Данило повідомив Софрона, що Сербин хоче його струїти. Софрон велить Данилови про усю ту подію мовчати, а він її пізнїйше як слід обміркує, бо тепер нема на се часу, пора рушать в дорогу.

Коли козаки вернули з походу, привезли з собою невеселу новину. Хтось заколов Данила біля криниці і кинув його в тужю криницю. Підозрінє паде на Кузьму. З повертаючими козаками прибув також Сербин із своїм нерозлучним Кузьмою. Сербин у поході не був. Він пересидів весь той час на Січи і звідти запросив його Софрон на своє весїлє з Мартою. Старий Шанько ладить ся з прочими козаками витати повертаючого з походу полковника, а Ялина стревожена до краю печальною вісткою, молить ся в голос за душу братика Данила, котрого вона тепер любить більше, ніж чужого. Траґічна смерть Данила, поворот брата і прочих козаків, вид коханого Романа — усе те звалило ся на душу Ялини важким каменем. Її провидуєть ся Данило, бачить довкола себе якісь гадюки... Марта заспокоює бідну свою посестру і їй робить ся лекше. Входить на сцену Сербин, витаєть ся з обома дівчатами і по відході Марти питає Ялину, чи вона зготовила пиво для свого брата. Ялина потакує, а серце Романа починає бити тревогу... Вбігає козак Мартин і повідомляє Сербина, що його Кузьма удавив ся на смерть великим шматком мяса! Ся неожидана вістка пригноблює Романа і він щораз більше тратить віру у свою ясну зьвізду... На сцену висипаєть ся богато народу; Шанько витає Софрона; всї радіють, а вже найбільше — опянїла від щастя Марта. Софрон дякує всїм за щирий привіт, відтак підходить до Ялини, цілує її і просить, щоби вони обоє з Сербином випили цілу сю фляшку, яку Ялина держить у руках, за здоровлє його і Марти. Ялина годить ся на се з радістю, але Сербин тремтить, бо чує свою погибель. Ялина наливає чарку і хоче пити. Софрон бачить, що його сестра невинна, що Сербин її сдурив. Він бере з рук Ялини фляшку та чарку і велить випити перше Сербинови. Сербин бачить, що відмовити не годить ся, приймає напиток, хоче обняти Софрона і ніби ненароком пускає чарку на землю. Сього вже було для Софрона доволї! Він заявляє перед цілим товариством, що у фляшцї отрута! Силу сеї отрути Софрон обіцяє спробувати на собаці, а Сербинови заявляє, що за його лукаве діло запре його в глибокий льох! Оттут приходить героєви драми заслужений конець. Сербин признаєть ся цинїчно до всїх своїх нелюдських вчинків, виймає з кишенї фляшину з сильною отрутою, випиває її, завертає хвильку очима, потім вихоплює з за пояса ніж, бє себе сим ножем у груди і падає мертвий. Ялина попадає в сильний нервовий розстрій, бачить в особі самовбийника велику гадюку з страшними очима, починає істерично хіхікати і тратить зовсїм самосьвідомість. Софрон пригортає її до себе, обнимає її голову і закінчує драму словами: ,,Милосердний Боже! Ти оборонив мене від смерти; огорни-ж своєю милостю невинуватую ні в чім сестру мою і поверни їй розум!"

Відогранє такої пєси через звичайних аматорів вимагає богато труду. Сей труд поконали майже в цїлости аматори з тов. ім. М. Січинського. На перше місце вибила ся безперечно п-ні Е. Корнат в ролї Ялини. На другім місци я поклав би п. О. Заплатинського, що грав ролю Софрона, на третім місци — п-ну Е. Пшебильську в ролї Марти, і т. д. Ролю Сербина відограв п. С. Фостяк доволї удачно, хоч трошки за часто спускав ся на поміч суфлера... Ролю Данила грав п. В. Лазаревич. Деякі місця вийшли у него бездоганно, а деякі знов — зовсім слабо. Він не перестудіював мабуть добре своєї ролї і навіть не навчив ся її як слід! Був трошки за штивний і хвилями за острий. Не знать з якої рації велів хтось Данилови в IV-ій дїї сьпівати. Сей ,,хтось" хотів відай поправляти самого автора... Як вже воно так було постановлено (мабуть режісером), то чому не підобрали пісні, відповідної до голосової сили сьпівака? У п. Лазаревича голос басовий, а йому казали сьпівати партію тенорову! Знаменито відограв ролю Кузьми п. І. Матейко; п. Д. Лудак ролю Мартина віддав також добре. Несогірше грала ролю Настї п-на К. Оґроднїк, а ролю Шанька п. М. Хандога. За поменші ролї не розписую ся подрібно; вони випали загалом — добре.

Найбільше оплесків зібрала п. Пшебильська (Марта). Се стало ся почасти тому, що вона виголошувала такі речі, котрі присутній на представленю публиці найбільше подобали ся, а почасти тому, що її голос і вдача і навіть сам зріст — надавали ся як не мож лїпше до її ролї.

Як возьмемо під розваґу цїлість відограної штуки, то мусимо признати, що представлєнє випало добре, а через те всїм аматорам належить ся щира подяка. Таких представлень як найбільше, а користь з того буде велика.

Численно зібрана публика заховувала ся доволї культурно, але все таки не так, як потрібно... Відповідний настрій видців ділає в великій мірі на гру аматорів. Аматори хочби й як хотїли, не можуть грати добре, коли на салї безперестанний шум!... По американських театрах люди заховують ся зовсїм инакше!

Сусїд.

Голоси люду

в справах церковних і парохіяльних.

3.

Centralia, Pa.

I.

У нашій місцевости зорґанізовано нову парохію для Русинів гр.-кат. обряду. Наші люди блукали досл по инших плейзах на богослуження, а більшість з них не бували ніколи в церкві, бо не мали доволі гроша на подорож. Аж минувшої неділі прибули до нас о. З. Орун з Філядельфії і відправили богослуженє для нашого народа в анґлійській школі. Мужчини, жінки і діти поспішили радо на відправу, послухати божого слова. По Службі Божій мав о. Орун горячу проповідь, а по проповіди відбув ся парохіяльний мітинґ, на котрім обговорено справи нової парохії і вибрано церковний комітет, який зложив зараз приписану присягу. Складаємо сердечну подяку нашому Преосьвященному Владиці С. С. Ортинському за висланє до нас о. Оруна, який розпочав тут діло будови нової церкви. Многая літа желаємо!

С. Ковалишин, предс.; М. Флюдович, кас.; Ф. Флюдович, секр.; І. Поточний, Г. Жовко, Н. Скольський, В. Жолобалюк, Н. Личко, С. Докля, Г. Хромяк.

II.

Дня 15-го жовтня с. р. відбув ся у нас (Centralia, Pa.) мітинґ тростісів ново зорґанізованої парохії. На тім мітинґу обговорювано справу одного письма, яке о. Сполітакевич вислав був до Преосьвященного Владики Сотера. В тім письмі виписує на нас о. Сполітакевич всілякі сплетні-небелиці, будьтоби ми мали намір будувати церкву якоїсь иншої, а не гр. кат. віри! Пише також о. Сполітакевич, що в Centralia, Pa. є всього 27 руських фамілій. Се все неправда, бо до нашої місцевости належать єще два сусідні плейзи і людий є доволі, щоби удержати свою власну церкву. Наші діти не видять ніколи руської школи, а се відай о. Сполітакевичови на руку... Нехай о. Сполітакевич загляне до нас на богослуженє в неділю, то побачить на власні очи, кілько є всїх Русинів в Централії. Ми радимо о. Сполітакевичови лишити нас в спокою, а журити ся більше своєю парохією в Mt. Carmel, Pa., бо і так монткармельці не хотять йому підвисшити місячної платні. Се мабуть тому, що Централія приходить трохи до розуму.

Минувшої суботи відбуло ся у нас весілє п. В. Чарадарчука. О. О. Боярчук з McAdoo, Pa. відслужили Службу Божу і дали молодятам шлюб. Людий було на богослуженю богато, хоч се був робучий день. На тім весілю загрівав Г. Н. Скольський зібраних гостий до офіри на будову своєї церкви. Люди давали охочо, хто кілько міг. В суботу вечер і в неділю зібрано $62.16. Можна декому гнївати ся на нас і називати нас „українцями" (чи слово „Українець" обидливе? — Ред.), але ми про се не дбаємо. Нам висилають тут якихсь „карних післанців", щоби людий по стрітах перемовляли... Ті післанці не хотять знати епископа в Америці, але ми видимо, що нам епископа потрібно. От коли впаде на чоловіка яканебудь біда, то: „Пожич, брате, бо Жиди заберуть остатний кавалок поля!" Якже лихо перейде, тоді: чекай, брате! За твоє добро, тобі в ребро! Також і наше. Прийшла біда, тай зараз до Преосьвященного на скаргу. „Ходім до епископа, нехай їм заборонить ставити церкву!"

Така то правда і справедливість на сьвіті!

ЗА КОМІТЕТ:

Семан Ковалишин, Гринь Жовко, В. Жолобалюк, Н. Скольський, Гриць Хромяк, І. Поточний, Ф. Флюдович, С. Докля.

4.

Mt. Carmel, Pa.

Єще більше кураторів.

Недалеко міста Mt. Carmel, Pa. лежить місточко Centralia, котре числить около 3000 мешканців. Місточко то само собою є досить старе і не має жадної будучности, бо майни майже вироблені від 53 літ, і є там тільки одна бреха: Lehigh Valley Coal Co., яку наші люди звикли називати „жидівська компанія", а то з тої причини, що та бреха часто штапує по 3—4 місяці.

У тім місточку можна було подибати Русинів від давнїйших часів, но вони не могли утримати ся в перших початках, позаяк Айриші, котрих ту було (і єще є) найбільше, страшно били наших людей.

Пізнїйшими часами назбирало ся ту трохи більше Русинів і буде їх тепер до 46 фамілій. Ті Русини належали до парохії в Mt. Carmel, Pa., бо до того міста дуже близенько і туди їде стріткара. Но останними часами у декотрих „кумів" блиснула в голові гадка, щоби бути не тілько „простими" парохіянами, але і кураторами, бо куратори суть всюди бізнесістами і при церкві мають „ченч" збогатити ся... Чомуж би і другим не стрібувати того щастя?! Тож так гадали так і зділали.Зійшли ся в купку, „сайдер" випили і ухвалили вислати депутацію до епископа, з просьбою о позволенє на будову церкви в Centralia. Їх Преосьвященство просьбу вислухали і людий погласкали, сказавши: „Добре, мої діти! Дам вам і сьвященика, але такого, що вам церков поставить". А довідавши ся від депутації, що то плейз, належачий до Mt. Carmel, Pa., сказали: „Ідіть собі до дому, а в неділю там буде вже сьвященик і відправить богослуженє в айриськім костелі". І дійстно, Їх Преосьвященство С. С. Ортинський дотримали слова, бо навіть не порозумівши ся з сьвящеником із Mt. Carmel, і не спитавши ся, чи можливо тут поставити церков, чи люде є в стані утримати її і чи дійстно всї люди хотять, чи тілько пару кумів, або чи їм не вигідно належати до Mt. Carmel, або про яку иншу причину, — Їх Преосьвященство посилають тут сьвященика, о. Оруна, який являє ся в чужій парохії на 8-го с. м. Той попина лїзе до айриської школи і править там Службу Божу для кільканайцяти людей, бо половина пійшла до церкви в Mt. Carmel. Той сам попина, о. Орун, хрестить у чужій парохії дитину, помимо того, що ту є сьвященик під боком, і має юрисдикцію від того самого епископа, що й о. Орун. Також той отчик, розширитель „любви ближнього", заувaживши на проповіди людей зі значками з „Общества Р. Братств", ругає їх за то. Той сам пан-отчик виступає проти „Свободи", не каже її читати, бо вона пише неморально (!? — Ред.) і несе між народ соблазнь проти нашого Владики. (Ага! — Пр. склад.).

По Сл. Божій о. Орун зігнав мітинґ, і зійшло ся яких 30 людей (після статутів еп. Ортинського досить вистарчаюче число на заложенє парохії і вибудуванє церкви), тай вибрано кураторів, розуміє ся тих, що не люблять платити і найбільших „кікерів" там, де треба центика дати. О. Орун зараз представляє плян нової церкви і каже: „Я в Америці виставив вже дві величаві церкви: одну за 1500.00 дол., а другу за 2000.00 дол. Єще нема і фундаментів, нема ані центика на сю будову, а о. Орун таки обіцює дати на церков одноразовий хрест, аби через той хрест заощадити expens-и і тунше церков поставити. На ті слова о. Оруна знова половина людей оставляє мітинґ, тай вже остали лише самі куратори і о. Орун, но ті не мали вже більше що радити, бо на церкві вже й хрест був, то всьо було готове. Запросили відтак о. Оруна на хрестини того дитяти, що його сам хрестив, а що на тих хрестинах радили, то вже менше о то...

Але йдім дальше. Куратори в Mt. Carmel, довідавши ся про ту цілу подію в Centralia, зібрали ся на мітинґ і написали до епископа письмо, в якім, о скілько було можна, представили Владиці, що Русини в Centralia не є в стані поставити церкви і утримати сьвященика, бо за мало там народа і мала колєкта приходить, а крім того ся місцевість за близько Mt. Carmel, то шкода нарід здирати. Робили ми то длятого, бо думалисьмо, що може тоє діло Владиці є плохо представлене, а на доказ того, що ми хочемо Владиці правду показати, післалисьмо колєкторську книжку в реґістрованім листі, аби Владика наочно переконав ся, як справа стоїть. Заразом просили ми Владику, щоб ту книжку по переглянею чим скорше назад відослано, бо знова пейда надходить, то треба іти по колєкті. На велике диво тиждень минає, а книжки парохія єще не дістає. Але до Centralia Владика посилає о. Боярчука, скеба із McAdoo, Pa., котрий тут приїхав в суботу 14-го с. м. і яко скеб в чужій парохії дає знова шлюб молодятам, помимо того, що оповіди виголошені були в Mt. Carmel через о. Сполітакевича.

Тут хочемо запитати о. Боярчука, чи знає він читати? Як знає, то нехай загляне до папського декрету, котрий у него спевностію находить ся, а в тім декреті є §, заказуючий сьвященикови ходити до чужої парохії і шлюб давати, а єсли то сьвященик зробить, то після того папського параґрафу, такий шлюб, о. Боярчук, є неважний. Чи Ви, Отченьку, про се не знаєте? Як не знаєте, то ганьба Вам, бо се знають і прості хлопи.

З того, що я тут сказав, видно, як наш Преосьвященний старає ся о добро і згоду в руських парохіях.

І я куратор.

Подяка.

Отсим складаю сердечну подяку п. Б. Якубовському, що має свій офіс справ заграничних в Pittsburg, Pa., 450 Fourth Ave., за княжий дар в сумі $25.00 на памятник на гробі бл. п. о. Николая Стефановича. При тій нагоді мушу подати до загальної відомости, що п. Б. Якубовський взиває п. М. Пораду з McKees Rocks, Pa. і п. М. Сову з McKeesport, Pa. щоби після своїх сил жертвували якусь квоту на памятник і візвали від себе знов по двох патріотів.

Честь Вам, п. Якубовський, що високо ціните свого небіщика пароха, котрий неодному осушив слези, котрий давав щедро правою рукою тої, коли ліва про се не знала, котрий любив свою Церков і нам бідний народ. Спаси Біг Вам за жертву!

Гроші сї зістали вислані через п. А. Бучака, 1401 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. до п. М. Пораді, касієра фонду ім. бл. п. о. Стефановича.

Слава Ісусу Христу!

о. М. Данилович.

ДО ВСЇХ РУСЬКИХ ВСЕЧ. ОО. ДУХОВНИХ!!

Небавом (бо ледви за 3 місяції) надійде річниця смерти дорогого а незабутого нашого Брата-Товариша, ревного трудовника як на поли церковнім, так і просьвітно-народнім, бл. п. о. Николи Стефановича.

Годилоб ся нам здвигнути до того часу на Його гробі помяник, гідний праці і заслуг Покійного.

Позаяк не зістали по Нім жадні маєтки, відзиваюсь проте до Вас, Всеч. оо. Духовні: скиньмо відповідну лепту на сю ціль (як приреклисьмо тоє в дни похорону), даймо незатертий доказ, що не вигасла ще тая любов, яка нас вязала з Покійним за житя, та що дорогий Він нам і любий, хотяй перестало бити Його щире серце а сира земля вкрила благородну стать!

Ласкаві а скорі датки упрашаєсь слати на адресу:

Rev. D. Dobrotwor
2280 W. 7th St.,
42-45 Cleveland, Ohio.

На сю ціль зволили вже зложити:

Їх Преосьвященьство Кир Сотер $20.00
Всч. о. Вол. Петрівський 10.00

о. Д. Добротвор.

Позір!

Гнат Стоцький, 54 Lawrence Str., New York, N. Y. публичною дорогою висказує свою подяку Старокраєвому Генеральному Інформаційному Бюрови, 409 — 5th Str., New York, за совісне і скоточне полагодженє занедбаної і трудної військової справи, через написане просьби до міністерства війни.

Юлія Маркевич, 381 E. 4th Str., New York, N. Y. горячо дякує та поручає усім краянам Старокраєве Ґенеральне Інформаційне Бюро, 409 5th Str., New York, яке є правдиво католицьким заведенєм, за скоре відзисканє великої грошевої суми, цілого маєтку, який протягом півтора року иншими дорогами ніяк не могла відзискати, хоть се її коштувало много гроша і здоровля. Доперва Ст. Ген. Інформаційне Бюро протягом 8 днів залагодило сю справу з найліпшим результатом.

Юлія Маркевич, 381 E. 4th Str., New York, N. Y. публично складає подяку католицькому адвокатови-оборонцеви, панови Otto H. Droege, 409 5th Str., New York, за скоре і совістне полагодженє її справи і з цілого серця поручає сего адвоката усім родимцям.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ до Р. Н. Союза в місяцях серпни і вересни 1911 р.

Товариство ім. М. Січинського в Детройт, Міч.

В. 146. Качаровський Теодор, Бурий Филип, Семків Онуф., Тригук Стефан, Тригук Мих. мол., Рунька Іван, Бойко Мих., Шкварок Стеф., Бойко Мих. ст., Бойко Ілько, Маконь Гринько, Тригук Ілько, Ничай Василь, Мальчик Стеф., Бундза Теодор.

Сестрицтво Успенія Пр. Богородиці в Шікаґо, Ілл.

В. 163. Рудак Пелягія, Патула Анна, Томашевська Анна, Голик Стефанія, Савка Марія, Білик Марія, Андрусяк Марія, Смолин Анаст., Нонберґ Анна, Токарська Зофія, Ґішевська Катерина, Яремцьо Катер., Дуда Тація, Ґенсярська Анна, Кравець Катер., Ковалиско Анна, Юрчак Розалія, Олійник Марія, Бродило Ксеня.

Братство сьв. Йосафата Полоцкого в Сентралія, Па.

В. 231. Тодор Іван, Федорик Федор, Ковальчик Федор, Лисак Василь, Моклук Мих., Рибчук Іван, Тадор Михайло, Тороус Василь, Ткачук Василь, Ткачук Андрій, Вишиванюк Дмитро, Романюк Клим, Миліянчук Франко, Гнатюк Онуфр., Романюк Олекса, Жолобайлюк Василь, Романюк Іван, Прокопчук Михайло, Максимюк Онуфр., Максимюк Петро, Григорець Дмитро.

Братство сьв. О. Николая в Тресков, Па.

В. 271. Бойчак Іван, Шерешиї Ів., Малюшевський Федор, Хемій Іван, Майхрук Ник., Яворський Ілько, Шеремета Митро, Мазур Віктор, Вітушинський Юліян, Гапанович Семен, Заблоцький Василь, Фаріян Григ., Крупський Алекс., Хемій Олекса, Фаюрник Алекс., Даманський Григ., Віщук Ник., Хемій Петро, Піна Григ., Скоцень Бартоломей, Віржман Іван, Мельник Юстин, Коваль Йосиф, Кравчук Матвій, Зарічний Мих., Бабій Филимон, Гуменюк Кароль, Мельник Олекса, Дворник Валєнтій, Хамлай Григ., Карманський Іван.

Братство сьв. Антонія в Стактон, Па.

В. 280. Діл Юрій, Саболчик Іван, Саболчик Мих., Мікула Йос., Ґеровський Мих., Буцко Іван, Гірко Андрій, Петрівський Мих., Лешко Ів., Велшко Мих., Боґанський Йос., Гірко Юрій, Гірко Іван, Спвак Іван, Воска Мих., Мраз Іван, Гривута Юрій.

В. 2. Майчак Іван, Шиманський Андрій, Врона Филип, Пелачик Марко.

В. 4. Підлипчак Анна.

В. 5. Лешко Михайло.

В. 7. Фіра Андрій, Ковальчик Михаїл, Катирчак Василь.

В. 8. Кулбида Михаїл.

В. 9. Якимов Павло, Калющак Стеф.

В. 10. Чарнецкий Григ., Рогач Яким.

В. 12. Дзендран Яким, Яґозінський Іван, Щелецький Кондрат.

В. 14. Губяк М.

В. 15. Костецкий Михаїл, Гнатик Іван, Сенько Михаїл.

В. 16. Горкович Семан, Миколовський Адам, Сотак Андрій, Тудуй Константин, Дутко Демко, Бованик Андрій.

В. 19. Мецида Дмитро, Підгірний Василь.

В. 20. Коршнявий Ілько, Рінявець Миколай.

В. 23. Грега Іван, Валчо Юрій.

В. 25. Рахель Василь, Баницкий Йосиф.

В. 27. Рішко Григорій.

В. 28. Тимчишин Юрко, Старецький Григ., Чабан Константин, Борис Михаїл, Бранка Дмитро, Купер Тимко, Грицай Френк.

В. 29. Гриненько Михаїл, Старанка Яким.

В. 30. Ґомбусь Павло.

В. 31. Бакай Іван.

В. 33. Іванів Грицъ, Перчовський Іван, Тхорик Максим, Кучера Андрій, Максимюк Антін.

В. 35. Бриський Стефан.

В. 37. Моргалець Іван.

В. 38. Тиханий Лукач.

В. 39. Сембратович Стефан, Лещик Афтапас.

В. 40. Солтисик Константин, Ґазда Павло, Малецький Андрух, Матвіїв Василь, Саврук Миколай, Клапко Михаїл, Пелешко Михаїл, Ворона Іван, Бараньчак Стефан, Кравець Роман, Ящиник Михайло.

В. 42. Сухий Михайло, Полиняк Вас.

В. 45. Слободзян Гавриїл, Ґайовський Павло.

В. 47. Антошик Яким, Загутинець Василь, Малиновський Теодор.

В. 51. Волинек Петро, Ференц Казимір, Павловський Андрій, Кухар Дмитро, Мендьо Юрій.

В. 54. Павелчак Теодор, Білянич Йосиф. Замар Прокоп.

В. 55. Калиновський Стефан.

В. 56. Папа Василь, Тара Михайло, Серветник Дмитро.

В. 61. Кнуровський Френк.

В. 62. Полянська Зузанна, Серванська Франка.

В. 63. Яйко Михаїл, Яйко Стефан, Пітик Стефан, Шмідель Петро.

В. 65. Нагорняк Гринько, Атаманьчук Гринько.

В. 70. Боднарчук Іван.

В. 76. Сороколит Максим, Гошила Павло, Тиць Василь.

В. 78. Макух Стефан, Клєпчик Іван.

В. 78. Маґловський Іван, Клєпчик Мих., Смереканич Киприян, Целєп Андрій, Мєдзух Михайло.

В. 80. Зьвір Федор.

В. 82. Матвіїв Михайло, Томашевський Іван.

В. 85. Онуляк Іван, Проць Михай-

В. 92. Адамнюк Йосиф, Яґела Фр. ло, Іриш Іван, Дріль Іван, Віклик Стефан, Ткачишин Алекс., Манькович Йосиф, Шебеляк Антін, Козур Григорій.

В. 96. Жончик Василь.

В. 98. Шибунка Стефан, Альґаста Іван.

В. 99. Мариняк Юзько.

В. 100. Нестор Анна.

В. 102. Мюрет Іван, Матвіїв Яким, Гірняк Юрко.

В. 103. Осадца Александер, Баран Василь, Іліяш Іван.

В. 106. Гриньків Антін, Головатий Стефан, Дулик Йосиф, Зибяк Іван, Станчукевич Йосиф, Вус Григорій.

В. 107. Немет Василь.

В. 108. Марків Мих., Інош Фльоріян, Бас Тимош, Торада Михаїл, Кергач Яков, Павливець Василь.

В. 109. Хорощак Миколай, Пішхала Йосиф, Найвірт Іван.

В. 110. Машляк Онуфер.

В. 113. Попович Іван.

В. 114. Яцкович Микола, Севка Янош.

В. 117. Рикшинський Антін.

В. 120. Джула Василь, Саламашок Михайло.

В. 123. Труш Григорій, Полячек Михайло.

В. 124. Горбовиї Петро, Пацалушко Микола, Кашицкий Михайло, Кашицкий Михайло, стар., Ґулкевич Вас.

В. 127. Ромик Іван, Плахта Василь, Макух Онуфрій.

В. 128. Пошивак Михаїл.

В. 129. Крепціґлова Йосиф, Слободзян Семен, Була Іван.

В. 130. Ільчишин Григорій, Стасишин Григорій.

В. 133. Стоцкий Гнат. Попаца Гринько, Вессен Людвик. Бучак Сьвятослав, Стахура Гринько, Блищаковський Іван.

В. 134. Піндрок Юрій.

В. 136. Кос Дмитро, Захарко Вас.

В. 139. Копчак Орест, Галько Павло, Олексяк Теодозій, Вятик Ваврентій, Сеньчак Дмитро, Бурка Роман.

В. 140. Пирко Андрій, Претка Матвій, Гнатів Константин. Багній Михайло, Хіть Вас., Хумик Василь, Гальчишак Василь, Скіба Анна, Мельницький Петро.

В. 141. Блекот Михаїл, Мелиневич Федор, Вельґан Василь, Крами Йосиф.

В. 142. Дуда Миколай.

В. 143. Улановський Андрій.

В. 147. Михних Теодор, Фарпняк Гриць, Носак Фриц, Онушканич Вас., Маркович Василь, Фарпняк Николай, Олесь Юрій, Слота Дмитро.

В. 148. Михалечко Іван.

В. 149. Канцар Іван, Плевак Стефан, Кравчишин Мих., Різник Гринько, Ґірловський Іван, Гладь Сенько.

В. 151. Маркович Анна, Лазор Текля, Турчин Каська, Бобер Текля.

В. 154. Крібак Іван, Путек Мих., Гребінь Іван, Мічо Мих., Бобела Вас.

В. 155. Балух Іван. Левіцкий Мих., Сухецький Іван. Саламін Дмитро, Маслій Григорій, Попаца Іван, Стек Іван, Балух Андрій, Лабуза Петро. Маник Пилип, Козенка Бенедик. Швайлик Ілько, Гураль Стефан, Нагребиий Лесь.

В. 156. Недошитко Михайло, Бонк Михайло.

В. 158. Книшницкий Володимир.

В. 160. Прийма Прокіп.

В. 161. Завчинський Вальтер.

В. 162. Чолій Марія, Угрин Михаїл, Дзик Михаїл, Бриндзя Анна.

В. 165. Демкович Іван.

В. 168. Головатий Никола, Максимович Стах, Бажан Андрух.

В. 176. Луп Юрко.

В. 178. Плечій Николай, Дубчак Онуфрій.

В. 179. Колодій Теодор, Вівчаровський Йосиф, Козловський Віктор, Пєрожок Гр., Чагайда Ігнатій.

В. 182. Дзедзп Петро, Міцко Іван.

В. 185. Сокол Юрій.

В. 186. Мравець Берта.

В. 187. Карван Іван.

В. 188. Беца Федор, Вархоляк Юрко, Піткалицький Яков, Марич Станко.

В. 190. Ґінда Елисавета, Гудак Марія.

В. 191. Куцик Яцко, Осадчук Стеф.

В. 192. Гапонський Антін, Тимочко Петро.

В. 195. Астряб Михайло.

В. 197. Іваніцкий Н., Сливчак Мих., Думінюк Ст., Зарівна Пав., Деренюк Максим, Гуменюк Філ., Підвірний Анд., Зарівний Павло (Мих.), Довбенька Гринь, Фірманюк Анд., Земба Андрій, Пашкович Василь, Небесяк Дмитро, Зарівний Петро.

В. 199. Череп Ґіма Марія.

В. 205. Гавриляк Андрій.

В. 206. Ірза Йосиф.

В. 208. Еванс Михайло.

В. 209. Домарицкий Йосиф, Думич Велимір, Цар Теодор, Вихованек Мих., Швед Ілія.

В. 211. Школяр Гринько, Іванєцьо Антін, Путас Николай, Михович Олекса.

В. 212. Луцак Петро.

В. 215. Клюбка Михаїл, Жарковський Іван.

В. 216. Полагна Макар, Стеранчак Марія.

В. 217. Мігон Андр., Щербин Іван, Мудрик Іван.

В. 219. Бушовіцкий Панько, Попіль Стефан, Ключник Мих., Куцман Луцьо, Хохла Юрій, Ґурецький Гриць.

В. 220. Сняданко Василій, Сняданко Филип, Гавриш Ів., Гремаляк Томаш.

В. 221. Огнистий Петро, Огнистий Василь, Мілян Мирослав, Демков Іван, Кривовяз Тимко, Конюба Никола, Торновий Гриць, Швець Михаїл, Гавришкевич Василь, Попіл Андрій, Бембенек Іван. Крищук Филип.

В. 222. Олимчук Стефан, Качмарчик Осип, Суржиця Стефан.

В. 224. Гадик Анна.

В. 225. Чернецкий Мих.

В. 227. Бурик Станїслав, Янчишин Марія, Крисяк Юрій.

В. 229. Чобот Василь, Чеканик Сенько, Максим Дмитро, Люлик Пелягія, Желінський Сенько, Пштір Григ.

В. 231. Томчук Дмитро, Заграновський Матій.

В. 233. Мартинець Юлїя, Ровінська Анна, Біличак Анна.

В. 234. Цюрчак Яцентій, Яцків Сенько, Фурта Андрух.

В. 235. Цєплий Николай, Цєплий Павло, Козак Андрій, Романюк Василь.

В. 237. Карпин Олекса, Багрій Ант.

В. 239. Борис-Гавриїл, Зах... ук Василь, Смоляк Никола, Яхван Гриць, Коциловський Іван.

В. 242. Колїсник Петро.

В. 245. Курочка Микита, Роґоза Петро, Війтович Іван, Шубровський Ант., Сосновський Адольф, Комушина Іван.

В. 246. Яремко Василь, Федорович Василь. Гудима Микола, Гудима Павло.

В. 247. Малковський Стеф., Лазорчик Сильвестер, Колодій Тимон.

В. 248. Псуй Павло, Либіщак Антін, Матес Теодор.

В. 249. Фаріон Гринько, Сопко Мат.

В. 250. Вацло Гриць, Станко Василь, Соляк Марія.

В. 253. Декер Стефан, Вашічканин Іван.

В. 254. Риґлишин Мих., Качмарський Йосиф.

В. 256. Дреґот Віктор.

В. 257. Ференсович Йосиф, Задеберний Франц.

В. 258. Петровський Стефан.

В. 259. Банис Олек., Братусь Стеф.

В. 260. Восканин Іван. Ґерун Стефан, Горішний Пилип.

В. 261. Полянський Іван, Дорунда Михайло, мол.

В. 265. Лайко Іван, Букоський Болєслав, Ґомбовський Броніслав.

В. 268. Бановський Андрій, Урбан Іван, Панчак Юрій.

В. 273. Марцинюк Марія.

В. 274. Павелко Василь, Лопушанський Николай, Волошиновський Теодор, Кіхтян Теодор, Макарич Теодор.

В. 275. Суловська Катерина, Баца Елисавета, Ференц Юлїя, Журав Параска.

В. 277. Татарин П.

В. 278. Федаш Филип, Чайковський Петро, Марич Федь, Куделич Дмитро.

В. 279. Поглїд Андрій.

В. 280. Сивак Андрій, Мікула Іван, Роскош Мих., Радачовський Іван.

В. 282. Реґа Лукіян.

В. 284. Терлецький Кузьма.

В. 286. Решетар Елїза Ґалїчинська Беата.

В. 288. Ґжеґоваш Михаїл, Музика Дмитро, Домановський Кароль.

В. 290. Паценко Михаїл, Данильчук Николай.

В. 291. Зварич Параска.

В. 292. Яхвак Павло, Гнатик Евстах.

В. 293. Барняк Анна, Палатас Зузанна, Бєлобок Марія.

В. 296. Козак Юрко.

В. 297. Даньчиха Андрій.

В. 298. Цурила Григ., Канчуба Франек, Кузьо Петро, Крецко Іван, Блашко Іван, Фольта Войцех, Мидляр Анд., Серафим Андрій, Гусарчик Петро, Конїй Яцко, Луменюк С. Алексій.

В. 300. Заґроднічек Стефан, Коріньовський Теодор, Баршівський Гнат, Оліярчик Антін, Шпеґа Іван, Бульван Йосиф.

В. 301. Павловський Бартко, Пайончковський Петро.

Теод. Лабовський,
гол. рекорд. секретар.

Відповідь „Заокеанській Руси".

Сьвітські члени Комітету, завідуючого Фондом бл. п. о. Н. Стефановича, на зборах дня 8 с. м. в Міккісракс, Па., одноголосно рішили збути мовчанкою нікчемний пашквіль, який появив ся в 22-ім ч. „Заокеанської Руси" п. н. „Чи се не хлополапство?"

Консеквентно поступаючи, ми повинні не послухати зазиву о. Даниловича, поміщеного в 41-ім ч. „Свободи", щоби оправдати ся з пороблених нам закидів.

Однак, щоби нас люди не посудили о вчинки, які нам закидає якийсь безіменний дописуватель „Заокеанської Руси", заявляємо коротко:

Безвстидною ложию, негідною не тільки „Сьвященика", але звичайного уличного драбуги є, щоби підписані жалували ризи, або не хотіли дати лоти на гріб бл. п. о. Н. Стефановича. Перший з нас не має нічого спільного з пітсбурською парохією, другий в часі смерти о. Н. Стефановича не був навіть членом пітсбурської парохії. Якже отже, безсоромний клеветнику, ми могли щось давати або не давати, не маючи до того найменшого права?

Як можна пр. жадати від Вас, шановний авторе пашквілю, чести, коли Ви її не маєте? Бо колиб мали бодай одробину, то не відважили би ся пускати в сьвіт статї, в якій буквально одного реченя нема, не кажемо вже правдивого, але навіть подібного до правди.

Пишете, „чесний" „Сьвященику", що гроші йдуть в непевні руки. Хто є ті люди, що належать до Комітету? Ними суть: Феш, властитель двох домів; Т. К. Ґут, властитель реальности і шторник; Федан, касієр Нового Р. Н. С. і властитель домів; Порада, властитель домів, лотів і т. д. Чому ті люди непевні? Чому руки о. Курилла мають бути певнійші? Що таке, той ославлений в Пітсбурґу о. Курилло? Чи може властитель реальностий, домів або чогось иншого? Ні! То собі звичайний сьвященик, що нічим більше не може ручити за народний гріш як хиба чесностию та совісностию. А в Америці така порука не має найменшої вартости. Ми знаємо банкирів, яких сама лиш чесність і совісність привели сотки людий до жебрачої торби.

На кінци ще одно пояснене подаємо до відомости „Заокеанської Руси" і всіх чесних жертводавців.

Грішми, які вплнвають на фонд бл. п. о. Н. Стефановича не розпоряджає касієр довільно. Всі гроші, які досї дійшли до наших рук, є зложені в „German Sav. & Dep. Bank", S. S. Pittsburg, на книжочку, якої назва дословно звучить: Rev. Stefanovich Ruthenian School Fund, а вийняти сї гроші можуть лиш предсїдатель, касієр і секретар. Єсли отже бодай один з тих урядників є чесною людиною, то гроші йдуть в певні руки.

Братя Українці! Не зважайте на нікчемних кирпнників, а складайте дальше свої обильні жертви! Дасть Бог, що ми розпочате діло щасливо і чесно доведемо до кінця. Коли собаки брешуть, видно: ми їдемо. Кирпнники добре знають, що гроші є в певних руках, а гавкають тільки для того, що гроші з наших певних рук не підуть до Філядельфії, а на „Рідну Школу", до Львова.

Дмитро Порада,
касієр фонду бл. п. о. Н. Ст.

Олександер Бучак,
секретар фонду в Пітсбурґа, Па.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. „Р. Тов. Тисьмениця", від. 144. подає до відома своїм членам і членкиням, що надзвичайний мітінґ відбуде ся дня 28-го жовтня с. р. Кождий член мусить явити ся точно о годнї пів до осьмої в гали товариства; неявивший ся член заплатить 25 цент. а урядник 50 цент. кари. — К. Подлуський, предс., Й. Іванкевич, кас., А. Зубрицький, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Бр. сьв. Василія Великого, від. 168, подає до відомости всїм своїм членам, місцевих і позамісцевих, що піврічний мітінґ відбуде ся дня 5-го падолиста с. р. о 2-ій годині пополудни. 1) Справоздане касове за 6 місяців, 2) буде ся принимати нових членів без вступного до Братства а до Р. Н. Союза після статута. Кождий член має явитись на тім мітінґу; котрий член не явить ся, підпаде карі 50 цент. а урядник 1 дол. — М. Даньків, предс., А. Космина, кас., Гр. Клим, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Братство сьв. Арх. Мих., від. 209, повідомляє своїх членів, що річний мітінґ відбуде ся в суботу, дня 28-го жовтня с. р., точно о год. 7.30 вечер в гали парохіяльній під церквою. На порядку дневнім: справоздане касове з цілого року, вибір нового уряду на слїдуючий рік і инші важні справи. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги і кари, бо в противнім разї зістануть виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Неявивший ся член заплатить 50 цент. а урядник 1.00 дол. кари. — Йосиф Ґінда, предс.; Йосиф Вадяк, секр.

Велике віче Русинів
в Ню Александрії, Па.

в справі фонду бл. п. о. Стефановича
відбуде ся в
неділю, дня 29 го жовтня с. р.
о 6-тій годині вечером.

Підписаний комітет сподіє ся, що на вічу являть ся всї Русини з Ню Александрійської околиці.

До бесідників комітет не висилає осібних запрошень тілько повідомляє, що о пів до 6-ої год. вечером буде чекати автомобіль на стації, який забере гостий на віче.

ЗА КОМІТЕТ:
С. Маркевич,
Ал. Кріль,
Ан. Джаґан.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
в Oil City, Pa.

Бр. Усп. Пресьв. Богородиці, від. 139 устроює баль
дня 28 го жовтня с. р.
на гали ч. 410 Stewens Str. На сей баль запрошуємо всїх членів сего братства. Член неявивший ся на баль підпадає карі, яку Братство ухвалить. Рівнож запрошуємо на сей баль і всїх Русинів до як найчисленнійшої участи. Добра забава, за яку ручить уряд Братства:

І. Фрис, предс.,
П. Буряк, секр.

Третий Великий Баль

устроює
ТОВ. ПОМІЧ в ЧУЖИНІ в НЮ ЙОРКУ
в суботу, дня 4-го падолиста 1911 р.
в „Liberty Hall" Nr. 255—269 E. Houston Str., New York.
ВСТУП ВІД ОСОБИ 25 ЦЕНТІВ.
Початок о 7-ій год. вечер.

Запрошуєм всї нюйорські Товариства і Брацтва. За добру забаву ручить комітет.

Х. Кориндович, предс.,
О. Кучма, кас.,
С. Кучма, секретар

43—44 Адреса: 182 Ave. B. N. Y.

Великий Річний Баль

заходом Бр. Пр. Богородиці, від. 259 Р. Н. Союза, в Chicago, Ill.
відбуде ся
в неділю, дня 12. падолиста 1911 р.
в гали Косцюшко на 48-ій вул. & 1756 W. Wood Str., Chicago, Ill.
Початок о годині 2.30 пополудни.
Вступ від особи 25 цент., для женщин вільний.

Конкурс.

Парохія Церкви Успенія Пречистої Діви Марії, в St. Louis, Mo. пошукує сьвященика гр. кат., котрий би сповняв точно свої обовязки. Просить ся зголоситись на адресу: A. Wallewski, 175 St. George Str., St. Louis, Mo.

На продаж Brown Wicker Carriage
візок мало уживаний, з шкіряним накритєм, в цілком добрім стані.

Голосить під ч. 111 Oak St., Jersey City Heights.

ПЕРЕПРАЦЬОВАНІ ЛЮДИ.

Більшість робітників хоріє через перепрацьоване, зовсім не знаючи через що вони слабі. Вони працюють фізично або умово з дня на день, і то навіть тоді, коли дійсно потребують відпочинку. І їх нерви постійно слабнуть, мязні тратать свою елястичність, людина поводи тратить апетит. Деякі стараються ся привернути страчене здоровлє через уживане сильних напитків, що є незвичайно тяжким блудом. Місто ослаблювати свій жолудок сильними напитками, вони повинні його скріпляти, аби жолудок міг знести і стравити більше поживи, щоби міг опісля скріпити нерви. А сї будуть тоді більше видержалі на всякого рода зворушеня, бо кров буде чиста а її обіг зовсім правильний.

Ви повинні уживати Трінера Американський Елїксір Гіркого Вина, який управильнить працю Ваших органів травленя. На всякі жолудкові недуги, слабости утроби, внутренностий та нервів, ніде не найдете лїпшого ліку, на який моглибисьте зовсім певно полягати, як Трінера Американський Елїксір Гіркого Вина. По всіх друґсторах.

JOS. TRINER,
1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Для здоровля!

Єсли працюєте на мокрім місци, то уживайте чоботів (Shoes) з деревляними підошвами. В них ноги сухі. Ціна $2.00. Адресуйте:

Sitch's S. S. Specialty Co.
Carpenter Station, Chicago, Ill.

ЗМІНА АДРЕСИ.

Подаю до відома всїм інтересованим, що моя теперішна адреса є слїдуюча: Михайло Угорчак, 204 West 148 Street, New York, N. Y. 42-43

ПОШУКУЮ

товаришки житя. Єсьм Русин, родом з Канади. Маю готівки 600 дол., свою фарму, 120 акрів, вартости 1200 дол., та працюю в золотій майні, де заробляю 3.50 дол. денно. Прошу писати, залучаючи фотоґрафію, на адресу: Ben Blenk, Box 173, Idaho City, Idaho.

21-лїтний молодець, посідаючий власний інтерес і готівку, пошукує товаришки житя, 17—20 лїтної дівчини, Русинки, яка має трохи маєтку. Інтересовані зволять голосити ся на адресу: S. L. 70 Central Block, Lowell, Mass.

ПОШУКУВАНЄ.

Хто-би знав, де перебуває Никола Янда, зволить ласкаво дати знати під адресою його брата. Справ дуже важна. — Dmytro Janda, 552 Ringold Str., McKeesport, Pa.

З St. Louis, Mo.

Родимцї! Сим маю честь повідомити Вас, що я переніс свій бізнес з 200 Victor Str. до власного дому при **1500 South 3rd Str., St. Louis, Mo.**

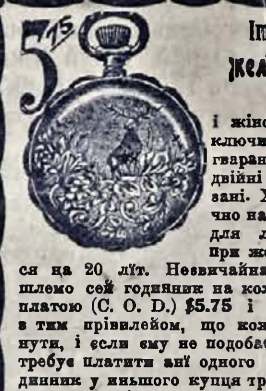
Маю красно уряджений **Буфет і склад ріжнородних лікерів,** котрі продаю танше, ніж які небудь гуртовні склади. Висилаю замовленя експресом до всїх „сухих" плейзів скоро і совістно. В буфеті є завсїгди сьвіжа, тепла і зимна перекуска.

Для розривки костумерів є саля білярдова, а надто маю красну обширну **Галю** на мітінґи, балї, весїля, забави і т. п. **Баль що суботи.** — Незабувайте за старого Союзовця, пишіть по замовленя, голосіть ся до мене по всьо, що Вам лиш треба, а будьте певні, що я обслужу Вас завсїгди чемно, красно і справедливо.

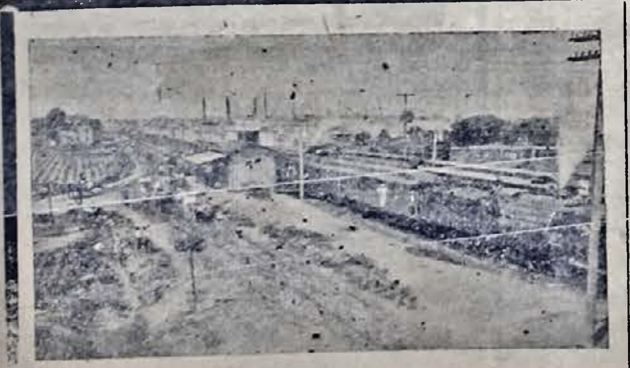
Затямте собі добре мою адресу:

М. Петровський,
1500 So. 3rd Str. St. Louis, Mo.

Вже є тут
ХРИСТІЯНСЬКИЙ
Календар Місионара на р. 1912,
який обнимає 176 стор. друку, в кольоровій окладинцї. Містить в собі Типик церковний і много повісток і жартів, украшений 50 образками.
Коштує з почтою 30 цт.
Гроші можна посилати 5 або 10 цт. марками на адресу:
RUTHENIAN BOOK STORE
439 North 6th Ave., Scranton, Pa.

Im. з 17 камінями
желїзничий годинник
для мущин
і жінок, накручує ся без ключика, поволочуваний, з гваранцією на 20 лїт, подвійні куверти красно виріжблені. Ходить безусловно точно на спеціально вробленій для людей, котрі роблять при желїзницях, і гваранція на 20 лїт. Невмічайте нагоди. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за послїплатою (C. O. D.) $5.75 і з зворотом пересилки, в тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли єму не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иньшого купця треба заплатити 35 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом поволочений ланьцушок з дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.
EXCELSIOR WATCH CO.
1101 Athenaeum Building, Chicago, Ill.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

По що працювати у кого в задусї без виглядів на будучність, з безнастанною обавою утрати працї або здоровля.
Чиж не лїпше працювати на сьвіжім воздусї у себе на ріли?

Купи фарму на сплату.
Дай що можеш, решта нехай сама сплатить ся з доходу.

Купи 10 або 20 акр. фарму з готовими будинками в WINSLOW JUNCTION, N. J.

24 миль від Філядельфії. — 40 поїздів денно. — Дорога з Філядельфії 50 центів. — Фабрики в місци. Роботи в них доволї. — **Прогулька що неділї о год. 12.30 пополудни.** Можна рівнож їхати кождого иншого дня за попередним повідомленєм.

WINSLOW LAND & DEVELOPMENT COMPANY, 902 Walnut Street, PHILADELPHIA, PA.

КАЛЄНДАР.

ЖОВТЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
26	Четвер	Карпа муч.
27	Пятн.	Параскеви
28	Субота	Лукіяна
29	Неділя	Отц. 7. Соб.
30	Понед.	Андрея
31	Вівтор.	† Луки св.
1	Середа	Падолист. Йсіла

НОВИНКИ.

Нова ера в американській торговли. В недовзї наступить нова ера в американській торговли. Як відомо, до сеї пори Злучені Держави майже зовсім не мали своєї торговельної фльоти. Уся морська торговля між Америкою та иншими частями сьвіта, спочивала в руках Німеччини, Франції та Анґлії. Тепер, завдяки наближаючому ся речинцеви відданя до ужитку панамського перекопу, звернено на сей брак увагу, і порішено йому зарадити. І під пору, з величезним поспіхом приступлено до будови 50 морських великанів, що в короткім часї стануть пороти филї океанів під американською фляґою. Кромі сих 50 пороблено контракти на будову 48 дальших, так, що за пару літ Злучені Держави будуть розпоряджувати поважною торговельною фльотою. В наслїдок того у американських заведенях для будови кораблів панує горячковий рух. Навіть правительству приходить ся вельми тяжко винайти якесь місця для будови воєнних кораблів. Чи однак зі зросту американської торговельної фльоти вийде яка користь для загалу — сумніваємо ся. Як все, так і тим разом весь зиск загарбають ненаситні трости.

Парада американських воєнних кораблів в нюйорськім порті відбуде ся на днях 31-го жовтня і 1-го падолиста с. р. Під командою адмірала Остергавза згромадить ся в повисшім речинци на водах нюйорської пристани 102 воєнних кораблів усякого типу, та величини, щоб показати народови, що наша фльота є готова на всякий поклик, а по друге, щоб ті, що удержують своїми податками фльоту, побачили своїми очима, на що пішли їхні гроші. Рівночасно збере ся також американська фльота, повняча службу на Тихім океані у каліфорнійській пристани Лос Анджелес.

Жінки голосують. Більшостю 1500 голосів порішено 12-го с. м. всенародним плебісцитом надати жінкам стейту Каліфорнія право голосованя. З тої причини в цілім краю панує поміж жінками величезна радість; сю свою побіду обходять походами, сьпівами і т. п. Передовсїм панує величезна втіха в Сан Франціско, де суфражистки здобули 14.000 голосів більшости.

Справедливо. Чотирох мужчин, які на дни 18-го червня були головними справцями лїнчу в місті Валентін, Неб., зістали оноді засуджені на досмертну вязницю. Є се перший примір в Америці так строгого покараня за лїнч.

Блїцард. Від вівтірка, 10-го с. м., в цілій полудневій Монтані шалїє „блїцард", то є снїжна хуртовина. Місто Butte є цілком відтяте від сьвіта, позаяк буря попереривала усі телеґрафічні та телефонічні дроти.

Куряча війна. В місцевости Storrs, Conn. з днем 1-го листопада пічне ся поміж 500 курми війна, котра з курок протягом року знесе найбільше число покладків. В сїм соперництві возьмуть участь кури зі Злучених Держав, Канади, Куби, Мексика, Полудневої Америки, Европи та Япану. Буде се отже в повнім значіню — всесьвітна війна.

Як дуріють американські богачі. Одному американському богачеви, Бруксови, здох кіт, анґорської раси. По причині так „великої втрати Брукс дістав майже помішаня змислів. Він казав зробити для кота домовину з дорогого дерева, вибити атласом, вложити до неї подушку з тоїж матерії, убрану дорогими обшивками і з великою парадою казав його поховати у своїм городі в місци, де вже инших кілька котів передтим поховав. Над здохлим котом казав поставити мармуровий памятник з написею як називав ся і коли здох. Коли кіт був хорий, доглядало його 5-ох найспосібнійших ветеринарів, нічого однак не помогли, бо кіт здох.

Корабельний трост полишить ся. В Парижи вели ся від довшого часу переговори поміж корабельними лініями, що перевозять подорожних до Америки. Сї переговори, які кілька разів мало не довели до розбитя тросту, остаточно покінчили ся 18-го с. м. тим, що трост відновлено на дальших 5 років.

Нарада буковинських соймових послів відбула ся на дни 2-го с. м. при співучасти усіх буков. соймових і парляментарних послів. Кромі полагодженя деяких справ льокальної натури, буковинські посли на тій нараді обговорили також і свою тактику зглядом центрального правительства. Порішено, що парляментарні буковинські посли повинні так уложити свої відносини до центрального правительства, щоби український Союз у віденськім парляменті міг по змозї одноцільно і з натиском заступати домаганя українських репрезентантів з Галичини, з якими буковинські посли заявляють свою солідарність. Кромі сего однак буковинські парляментарні посли з цілим натиском і рішучостю мають домагати ся від центрального правительства подїлу греко-православної дієцезії на дві національні половини: українську і румунську. І в тій цїли ухвалено вислати до цісаря депутацію, в якої склад війшли посли Василько, Спинул, Пігуляк, Куриш і Липан.

Відкритє памятника Тараса Шевченка відбуло ся в Лисиничах коло Львова. Мимо непогоди зібрало ся богато львівської публики. Той памятник коштує около 1 тисяч 400 корон.

Концерт українських кобзарів. 20-го серпня відбув ся в Харкові, в театрі охтирського електричного товариства, концерт українських кобзарів під проводом звісного кобзаря-бандуриста, Кучеренка. Власти по довгих короводах ледви дали дозвіл на сей концерт.

Культурне житє в українських селах, при відомім гнетї царського уряду, проявляєсь лиш у аматорських виставах, які уладжують самі селяни для селян. Недавно уладили собі робітники гончарської робітнї коло Полтави виставу штуки „Нахмарило". І робітники і присутні селяни одушевлялись українською штукою і живим українським словом. Рідко трафляєсь, що в житю культурнім українського села бере участь сьвященик. До таких виїмків належав парох села Шамраївці в Київщині, який з'орґанізував серед молодіжи орхестру та аматорський кружок, що часто давав вистави. Одначе з смертю народного діяча пропав слід по його роботї.

Відновленє запорожської церкви. На Кубані в Тамані заховалась досї старенька запорожська церков Покрови Пр. Д. Марії. Церков сю поставлено в 1793 році враз з приходом сюди перших козаків запорожців. Церков ся, побудована на лад давних козацьких церков, є дуже богата в дарунки від перших чорноморських атаманів: Білого, Головатого і т. д. Заходом теперішних чорноморських козаків буде ся церков відновлена коштом 10 тисяч рублїв, а посьвяченє її віднновленої відбуде ся рівночасно з відкритєм памятника першим запорожцям в жовтни сього року.

Війна Італії з Туреччиною. Мимо впевнювань диплиоматичних кругів, що італійсько-турецька війна по пару днях скінчить ся, вона тягне ся ще до днесь, та її кінця не видати. Туреччина вхопила ся драстичних способів, і не могучи подужати Італії на мори, пімстила ся в сей спосіб, що позачипяла усі італїйські школи, які находили ся в її границях та видалила усїх італійських учителїв. Італїя обсаджує знова своїми сухопутними військами провінції Триполїс. Ся робота йде однак досить мляво. В австрійських диплиоматичних кругах впевнюють, що з початком місяця падолиста Італїя обсадить остаточно Триполїс; і тоді вона повідомить Туреччину, що за провінції Триполїс і Цирене, є готова заплатити Туреччині грошеве відшкодованє, та почати мирні переговори. Наколиб Туреччина на се італїйське предложенє не згодила ся і не дала відповіди протягом 48 годин, то Італїя пічне забирати турецькі острови, положені на Еґейськім мори. В цілій дотеперішній війнї, як вірити льондонським телеґрамам, наконець і Туреччина виграла одну битву. 18-го с. м. побито один італїйський відділ, що запустив ся в глубину Триполїсу. Італїйці мусїли втікати, полишивши на боєвищи около 100 трупів.

Атентат на князя Трубецького. Якийсь російський студент, дістав ся до приватного желїзничого ваґону князя Трубецького і стрілив до нього кілька разів з револьверу. Се стало ся вечером, 17-го с. м., на стації Ново-Черкаск. Князь Трубецький ранком слїдуючого дня помер. Замордований князь був членом Думи та близький свояк князя Серґія Трубецького, бувшого голови російської партії кадетів (конституційних демократів).

Максим Ґоркій славний російський письменник, що постійно від кількох лїт проживає на італїйськім острові Капрі, сими днями небезпечно занедужав.

Холєра на Угорщині і в Румунії. В пештенськім комітатї було кілька випадків холєри. В цілій Румунії бісить ся пошесть. В однім дни вмерло на холєру 15 душ. Власти зарядили всякі средства осторожности, аби холєра не дісталась з Румунії на Буковину, а відси до Галичини.

Цукор подешевіє. На слїдуючий тиждень розпічне ся в Бруксели інтернаціональна конференція фабрикантів цукру. Будуть радити над тим, яке заняти становище в виду величезних зборів цукрових бураків у Росії. Сегорічні жнива цукрових бураків у Росії були так обильні, що єсли другі держави знижать цло за їх ввіз у свої границї, то не лише в Европі, але і в Америцї, ціна за цукор спаде значно в долину.

Приношенє кровавої жертви. В ґлазівськім повіті, вятської ґубернії, в Росії, селянське населенє приносить ще кроваву жертву Богови, звичайно при кінци мая і з початку червня. Селяни в день перед „сьвятом" вибирають повновласників, котрі за призбирані гроші купують кілька биків або овець та декілька чверток вина. В дни принесеня кровавої жертви, ходять сї повновласники по селї і збирають крупи, яйця, муку для приправи „жертви". Тимчасом на краю села варять у великих кітлах зарізані зьвірята. — Відтак сходять ся селяни і засїдають до їди. „Жертву" очевидно поливають горівкою. Селяни справляють собі таке „сьвято" рі... но, бо вірять, що Бог зішле красн... жаї. Подаючи се, дивують ся рос... часописи, що такий поганський з... істнує в частині російської держав... ди через улекшену комунікацію ... доступ інтелїґенції.

Пашпорт до неба. В архіві кіє... митрополії віднайдено цікавий док... походячий з року 134... Докуме... — то пашпорт до неб... виставлени... рез митрополита Макарія, померш... тім часї князеви Федорови Вла... ському.

Один примірник того пашпорта ... жено в домовину, другий перехов... актах. Пашпорт сей звучить:

„Макарій, з Божої ласки ар... скоп і митрополит кіївський, до н... Пана і приятеля, сьв. Петра, ключника брам небес. Посьвідчаємо, що нинішнього дня помер вірний слуга Божий, князь Федір Владимірський і упрашаємо Тебе, щобись сейчас, без ставленя йому якихнебудь трудностий, впустив його до королївства небесного. Відпустилисьмо йому всї гріхи і удїлилисьмо нашого благословеньства, так що нічо не стоїть на перешкоді, аби увійшов до раю. Для удостовіреня лист той, виставлений в Киіві, дня 13. липня 1341 р. складаємо помершому у домовину. Найпокірнійший Макарій, архіепископ і митрополит київський".

Тунель під каналом Ля Манш. З Льондону доносять, що уже розпочато приготовляючі праці до будови тунелю під каналом Ля Манш. Сей тунель має лучити Анґлію з Францією. Деякі дневники розіслали запити до політичних особистостий про значінє такого тунелю так під зглядом торговельним як і військовим. Всї відповіди згаджають ся у тім, що будова такого тунелю є тепер необходимо конечна, та що сумнїви, підношені з військової сторони, упадають супроти великих поступів на поли аеронавтики, через що не можна уже говорити про „ізольованє" Анґлії. Інжінери доказують також, що в виду поступів техніки не буде трудностий в замкненю тунелю на случай небезпеки.

Люлька за мілїони корон. Таку люльку має молоденький перський шах (король). Вся люлька покрита рубінами і брилянтами. Для тої люльки держить собі шах окремого сторожа.

Революція в Хінах. В кількох хінських провінціях почало ся повстанє звернене проти правительства. Причиною революції є підвисшенє податків. Повстанє в провінціях Ніпґ-по, Сичуанї і в Тибеті прибрало незвичайно грізні розміри. В провінції Хубей розпочало свою діяльність революційне товариство „Великого Ножа" узброєнєм своїх членів в всїлякого рода оружє. До всїх тих провінцій вислало хінське правительство сильні відділи зреформованих військ. З початку не приписувано повстаню великого значіня, і так Европа, як і саме хінське правительство, гадали, що се одна з тих частих революцій, які майже що року вибухають в котрійсь країнї величезної держави „синів сонця." Показує ся однак, що всї помиляли ся. Революція прибрала грізні розміри і звернула ся головно проти пануючої в Хінах династії, проголошуючи републику. 18-го с. м. прийшло до першої великої битви коло міста Ганков поміж державними військами та повстанцями. Сї послїдні, відкинули атакуючу цїсарську армію, однак задля браку амуніції, не могли використати побіди. По обох сторонах впало по яких 300 людий. Підчас битви чужоземні воєнні кораблї, що їх на вість про революцію в Хінах вислали туди дотичні правительства, висадили відділи матрозів на сушу. Підчас битви відіграли дуже нужденну ролю два хінські воєнні кораблї. Вони з моря стали стріляти з гармат на повстанців, не роблячи їм однак ніякої шкоди. Повстанцї сейчас відповіли з своїх гармат і так ушкодили оба кораблї, що ті притьмом мусїли втїкати.

Реформа хінського письма. Словар хінського цїсаря Конґ-гі містить в собі 40 тисяч слів і писарських знаків. Тепер видумали хінські учені завести в письмі лиш 1600 знаків, які мають бути вистарчаючі для пересїчного образованя. Щоби позна... ...і всїми уживаними в Китаю

...лишший судія з Савт Орендж, Ню Джерзі вніс скаргу на себе о переступленє громадської ординації, до вини при-знав ся і засудив сам себе. В по...ційнім протоколї записано: „Мартин Рол, ви оскаржені полїсменом о позволенє вашому робітникови привязати коня до дерева на Чойч улиці. Чи признаєтесь до вини? — „Винний" — відповідає сам за себе судія. — „Засуджую вас на 5 дол. гривни", додав судія від себе, витягнув 5 дол. і гривну заплатив. А. В.

E205.

ПРИЄДНУЙТЕ ЧЛЕНІВ ДО Р. НАР. СОЮЗА!

Без праці.

(Казка Івана Франка.)

(Дальше.)

— А чи то правда, — говорив далї Іван, — нехай паннунця дарують мою цікавість, але я з доброго серця питаю, — чи то правда, що родичі хочуть паннунцю продати баронови?

— Що ти мовиш? — скрикнула панна Нїна, поблїднївши мов труп.

— Я дурний Іван, повторяю як дитина те, що другі говорять.

— Так ось вони що о мнї говорять! — прошептала панночка, чуючи що їй у грудях починає дух захапувати.

— І чи то правда, що татко паннунцин винен баронови богато грошей і за те паннунця...

— Мовчи! не дорізуй мене! — скрикнула панна Нїна, котрій аж тепер, за брутальними хоч і щирими Івановими словами, почало нараз свитати в голові.

Конї рушили швидше. До кінця проїздки між Іваном а Нїною не було більше сказано анї одного слова.

XIV

На другий день знов Нїна казала Іванови прилагодити конї і повіз, хоч барона сегоднї у них не було.

— Розповідж менї дещо о нашім краю, — сказала панна, коли вони вїхали в алею.

— А щож я паннунції розповім? — сказав Іван. — Знаю тілько село і хлопське житє.

— Розповідж мінї про село і про хлопське житє! Десять літ жию вже за границею. Тужу часом за селом. Боже! Там іще я була щаслива. А тут...

Сльози перервали її мову.

— Най паннунця не плачуть! — мовив Іван. — Село не втече. Ще паннунця можуть вернути до него і бути щасливою.

— Пропало, Іване, пропало! — хлипала панна Нїна, закриваючи лице руками. — Вчора таточко продав мене баронови. Навіть контракт уже підписали. В мясниці наше весїлє.

На сю відомість Іван не найшов слів потїхи. А панна Нїна нараз обтерла сльози і випрямила ся.

— Нї, нічого з того не буде! — скрикнула рішучо.

Іван видивив ся на її зарумянене личко, в її мокрі ще, розіскрені очи.

— Не дождуть вони, щоби я піддала ся їх спекуляціям!

— А щож паннунця зроблять?

—Утоплю ся!

— Боже! Що се паннунця вигово-

[illegible]

Іван. — Прошу паннунції так не говорити. Нїколи нікого не суджу і не обмовляю анї в очи анї поза очи. А коли я де про що паннунції питав ся, то тілько для того, що бажав-би я паннунції допомогти.

— Мінї? Ти, Іване?

— А чому-ж би нї? Коли тілько паннунця схочуть.

— А щож ти можеш для мене зробити, Іване?

— Все, що паннунця схочуть.

— Все! Ну, то досить богато. А коли я схочу щоби на примір отсей стовп з ліхтарнею прийшов сюди і поклонив ся мінї?

Ледво панна Нїна вискавала ті слова, коли в тім грубий дубовий стовп, на котрім була ліхтарня, важко стогнучи та сопучи викорінцмав ся з землї, наблизив ся до фаетона кумедно перехиляючи ся то в сей то в той бік і сильно хруснувши в половині поклонив ся їй, а потому вернув назад на своє місце.

— Ха, ха, ха, ха! — не могла здержати ся панна Нїна, щоби помимо всего свойого смутку не вибухнути голосним сьміхом на той вид. Але зараз споважніла.

— Що се за чудеса такі, Іване?

— Адже-ж я паннунції мовив, що можу все зробити, що тілько захочу, — відповів спокійно Іван.

— Щож то, ти чарівник якийсь?

— Чарівник не чарівник, але маю таку силу.

— Значить, можеш і таке зробити, щоби барон зломав собі шию, як тілько до нас прийде?

— Можу — сказав Іван. — Але на що се паннунції придасть ся?

— Маєш рацію, — сумно сказала панна Нїна. — Злюка з мене, чую се. А його нещастє нї на щоб мінї не придало ся. Не він, то котрий небудь другий його кумпан купив би мене, все одно, чи я мала би довги, чи власні гроші. Так знаєш що, Іване — сказала надумавши ся хвилину. — Коли хочеш щось для мене зробити, то зроби так, щоби я була щаслива.

— Сего одного, прошу паннунції, не можу зробити, — сумно сказав Іван.

— Як то не можеш? Чому?

— Бо якби я міг, то зробив-би се на самий перед собі самому.

— Значить, і ти також нещасливий? — з щирим співчутєм запитала панна Нїна.

— О, і дуже! — сказав Іван.

— Правда, ти слуга!

— Е, що там слуга, — відмовив Іван. — Коли я служу, то з власної волї. Адже-ж бачуть паннунця, що коли я можу таке зробити, щоби стовп паннунції поклонив ся, то не велика би мінї річ була в одній хвилї зробити себе зі слуги паном. Але що мінї з того?

— Ну, так чого-ж тобі не стає?

— Ет, що там о тім балакати! — сказав Іван махнувши рукою.

Минуло кілька день. Нїна, бачилось, сторонила від Івана, котрий також задуманий і сумний сидів переважно в стайнї або під стайнею. Тужно йому було за селом, обридло йому місто і тота ненастанна сутолока чужих людей, і тота безліч терпіня та дотисків, котрі кождий з тих людей звичайно носить з собою і старанно ховає перед оком сусіда, мов незнати який дорогий скарб. Порожнеча і безцїльність бутя, котрі вже перед тим нераз давали ся йому чути, тепер стали перед ним в цїлій своїй безнадійній наготї, окружили його мов гладкі стіни, високі-високі аж до неба, мов страшенна тюрма, котру він мусів носити з собою аж до смерти. Воля його, не находячи собі нїде стриму анї перешкод анї границь — ослабла. Впрочім ...йому по нїй, коли одинока перепо... двигла ся їй власне там, де було ... всего. Все давав йому чудовий ...інь крім щастя і внутрішнього вдо...я. Кілька разів уже Іванови при...а думка до голови, що ліпше-б ...було обходити ся без того чудово...у. Але все ще якась надія бли... перед ним, а надія та тепер ма...обу і лице і голос — панни Нїни. ...огти їй, стати їй у пригодї, видер... руки негідних лихварів і не мен...ідних родителів, а через те і пі...о позискати її любов — ось про ...ав Іван сидячи одиноко на своїй лавочцї та шихкаючи люльку на короткім цибусї.

Правда, не від разу дійшов Іван до такої скромности. З початку поміркувавши, що Нїна йому почала подобати ся, він забажав, щоб вона полюбила його. Та на диво перстїнь і ту показав ся безсильний. Коли Іван бажав, щоб вона в тій хвилї прийшла до кухнї або на подвірє, щоби поклепала коня по шиї або вдарила його по плечи, щоби засьміяла ся або розгнївала ся — все те сповнювалось йому зараз. Але найгорячійші його бажаня, щоб вона полюбила його, оставали ся несповнені. В її присутности він чув себе несьмілим і несвобідним, чув що від неї віє якимось холодом, якимось духом чужим і незрозумілим для него, що ставав непрохідною стїною між ними навіть тодї, коли вона сьміяла ся, жартувала з ним і клепала його по плечи.

— Дарма, — подумав в кінци Іван, — видно її натура сильнійша, ніж натура стовпа, і мій перстїнь не може її змінити. Ну, та се дїло не горить. Може то час потроха змінить. Може як побачить мою поміч, пізнає мене ближше, то й....

І він покинув робити досьвіди з перстенем, сидів, дивив ся безучастно, слухав, що розповідали слуги і мовчав.

А в вільлї тимчасом поразташльовували ся шевкинї, кравчинї, модистки, працюючи над шлюбною виправою для панночки. Князь і княгиня, одержавши від будущого зятя значний завдаток на дочку, цїлими днями бавили ся по за домом, розуміє ся, кожде осібно в своїм кружку. Панна Нїна також рідко коли причинювала ся дома, з котрого гнав її геть вид передшлюбних приготовань. В кружку веселих, щебетливих товаришок вона зараз забувала про свою гризоту, сьміяла ся, скакала і жартувала, немов ніякого барона і ніякого контракту на її душу і ніякого завдатку на її тїло й не було на сьвітї.

XV.

Одного дня панна Нїна знов велїла Іванови запрягати. Коли виїхали, казала йому справити фаетон в противний бік від того, в який звичайно їздили. Швидко виїхали за місто і доїхали до моста. Велика, бистра і глибока ріка з глухим шумом котила по під ним свої хвилї. Панна Нїна затремтїла почувши той шум і туркіт коліс по мостї, але зараз-же почала досить голосно мугикати собі якусь веселу пісеньку. Коли були на серединї моста, кликнула зовсїм свобідно:

— А стань-но Іване!

Іван зупинив конї. В тій хвилї панна Нїна відчинила дверцї фаетона, вискочила з него і проворно мов білиця поскочила до мостового поруча, перескочила через него і кинула ся в темноваті, запінені хвилї ріки. Але в хвилинї, коли вже долїтала до води, почула, як якась невидима а могуча рука вхопила її, підняла в гору і знов посадила в фаетонї.

— По що то робити комедію — огризливо буркнув Іван, котрий преспокійно сидів на кізлах.

— Комедію! — скрикнула панна Нїна, обливаючи ся слїзми. — Але-ж власне я хотїла зробити конець тій негідній комедії, котру зо мною виробляють. Іване, Івасику, прошу тебе, — обернула ся нараз до него, — дай мінї вмерти! Дай мінї ще раз повторити те, в чім ти мінї перепинив!

— Най паннунця навіть не думає про се! — відповів Іван.

— Але-ж бій ся Бога! Я не можу вертати до дому! Адже-ж нинї мають відбути ся мої формальні заручини з бароном. Я не можу довше витримати.

— То хто-ж паннунцю силує вертати до дому? — відмовив з незрушеним супокоєм Іван. — Я думаю, що можна не вертати і жити.

— Не вертати і жити? Але куди-ж я дїну ся, що робитиму?

— Мій Боже, сьвіт такий широкий! Адже-ж паннунця мовила, що волїлаби на службу наняти ся...

— Так ти радив-би менї се зробити?

— Що-ж, коли інакше не можна, то все ліпше на службу наняти ся, ніж раків і коропів під мостом годувати. Але мінї здає ся, що паннунця, Богу дякувати, не потребує ще аж на таке сходити. Чому-ж-би паннунця не мала... на приклад...

— Що таке? скажи!

— Ну, на приклад... приняти мене у свою службу?

— Тебе? У свою службу? — скрикнула панна Нїна. — Ха, ха, ха! Тебе, котрий в кождій хвилї можеш стати ся своїм власним паном, богашим і більше могучим від усїх панів сьвіта — і я бідна, одинока, позбавлена всего на сьвітї мала-би приймати тебе у свою службу?

— А як-би я паннунцю о се просив? — сказав Іван. — Нехай паннунця вірить мінї, що тілько тодї чоловік зуміє найліпше услужити другому, коли його до сего спонукує не потреба, але тілько власна воля і власне...

— Що власне?

— Ну, менша з тим! — урвав Іван. — Так як-же? Прийме мене паннунця у свою службу? Я буду слугою послушливим. Платнї ніякої не жадаю, коли мене паннунця відправить, то піду геть, а чого паннунця тілько забажає або запотребує, то прошу мінї сказати. Все зарасїсінько буде зроблене.

Панна Нїна всьміхаючи ся крізь сльози простягла руку і подала її Іванови.

— Добре — сказала. — Приймаю твою услугу, але з тою умовою, що не буду тобі нї в чім розказувати. Покидаючи те житє, котре ненавиджу, хочу заразом покинути його звичаї. Не хочу, щоби ти був моїм слугою. Будь моїм товаришем, братом — добре?

Іван стиснув подану йому руку панночки.

— Против сего нічого не маю, — сказав радісно.

— Ну, а щож тепер будемо робити?

— Я думаю, — сказав Іван, — що найліпше буде на хвилинку повернути до дому.

— А се по що?

— Ну, прошу паннунції, треба конї відставити на місце.

— Ба... а як-же ми рушимо ся?

— Нехай паннунця про се не турбує ся, се вже моя річ.

— Слухай Іване. — сказала паленїючи панна Нїна, — не говори до мене: паннунця! Говори мінї „Ти", „Нїно", так як-бись говорив до своєї сестри.

— Перепрашаю паннунцю, — відповів Іван. — Я нїколи не мав сестри, то й не знаю, як треба до неї говорити. А поки сиджу на кізлах, то буду говорити так як доси говорив. Потому може й інакше навчу ся.

XVI.

Від того часу видали люде в ріжних столицях Европи, в модних купілях, на блискучих балях, перегонах і інших місцях велико-панських розривок молоду пару, що видавала себе братом і сестрою. Мужчина, вбраний добірно але по просту, був звичайно мовчазливий, держав ся з далека від людей, не танцював, в конверзацію не мішав ся і загалом якось немов гас і щезав при боцї своєї гарної сестрички. Вона натомісць була предметом загального подиву і обожаня — не знати, чи задля своєї краси, чи за для свого дотепу, чи за для безмірного — як здавало ся — богацтва, котре видно було і в її коштовних строях, брилянтах та інших дорогих клейнотах, в блискучих екіпажах та в величезних видатках, які вони робили всюди, де тілько на який час зупинили ся.

Ті двоє були Іван і Нїна. Покинувши батьківський дім Нїна, що правда, заявила Іванови, що хоче вернути до рідного краю. Але Іван, знаючи досить добре її вдачу, доміркував ся, що се обриджене до велико-панського житя викликане було у неї тілько хвилево тим тяжким моральним ударом, котрого власне дізнала. Хвиля мине, рани заживуть, і вона певно затужить за тим житєм. Оттим-то він предложив їй, щоби перед поворотом до дому обоє відбули кількомісячну проїздку по Европі, котру він і сам рад-би був оглянути. Нїна якось нїби неохотно приняла се предложенє, але по кількох днях цїлковито забула про те, що колись так хотїла вертати до дому.

Сила Іванового чудодійного перстеня проявила ся тепер в повнім блеску. Перстїнь той переносив їх обоє з міста до міста в одній хвилї, без труду і клопотів, давав їм в руки невичерпані засоби, позволяв видавати нечувані суми, яснїти безмірним богацтвом, котре нічого не коштувало і котре мало тілько тому недогоду, що в який небудь спосіб дїставши ся в треті руки, щезало як сніг на сонцї. Значить, було воно привидом, як о тім Іван достотне переконав ся, але привидом зовсїм достаточним на те, щоби запевнити їм славу людей безмірно богатих.

Нїна з разу онимала ся якось черпати з того чародійного жерела.

— Яке я маю право на се? — говорила. Але Іван успокоював її.

— Коли ти раз узяла мене собі на службу, то позволь мінї заспокоювати всї твої потреби.

— Але мої потреби можуть стати ся капризами.

(Дальше буде).

Дорогі Краяни!

Доношу Вам, що коло нашого міста Vegreville, в провінції Альберта (Канада) зелізнича компанія C. P. R. випустила недавно на продаж свої землі по 11.00 дол. за акер на 10-літну сплату з 6 проц. З гори платить ся 1 дол. 10 ц. від акра, то є $176.00 за кводер секції (160 акр.) і так само що року через 9 літ. Се є дуже легкі условини, бо платячи річно заледви тілько, що виносив би рент, набуває ся на власність красну землю, на котрій можна дуже вигідно жити. Земля тут чиста, чорна, піскувата, дає ся орати без жадного труду, бо нема на ній ані каміня, ані пнів, ані мочарів. Всюди є подостатком сіна і доброї жерельної води, до ліса по дерево на опал і будівельний матеріял близько, а до міста 8—15 миль.

Се є вже стара руська кольонія, де перед 10 літами поселило ся звиж 5 тисяч фармерів; суть тут добрі гостинці, церкви, школи, почти і штори Нар. Торговлі всюди по фармах. Родить ся всякого рода збіже і красна огородовина. Один акер видає 30 бушлів пшениці, 40 ячменю, 60 вівса а 200 барабо探. Клімат умірковании, здоровий, літом не надто горячо і дощ з часта перепадає.

Скоро тілько пустили сї землї на продаж, то сейчас зачали напливати туди анґлійські фармери зі стейтів і закуповували їх та поселялись між нашими людьми. Вони повідають, що ся земля вартує більше, як та, що її продали в стейтах по 80—100 дол. за акер. Тому-ж наші Русини повинні брати з них приклад і використати сю велику нагоду, і купуючи кусень красної землї, статись вже раз независимими фармерами і робити на себе і свою родину а не на босів, капіталістів і трости.

По близші безплатні інформації пишіть до загально знаного в Канаді руського нотаря П. Зварича, а він Вам не яко аґент але яко приятель щиро і совісно услужить словом і ділом. Адресуйте так:

Peter Svarich,
Box 40, Vegreville, Alta., Canada.

ЧИТАЙТЕ! Фарми і лоти на продаж.

Настають часи безробітя. Хто має який гріш а не хоче його стратити, нехай завчасу купить собі фарму або лоту і то в такім місци, де би мав спосіб легко прожити і забезпечити собі добру роботу. Таке місце є

в YORKTOWN, VIRGINIA.

Майнзов! Спішіть ся, поки маєте нагоду.

Прошу явити ся лично найпізнїйше о 11-ій год. перед полуднем кождого вівтірка.

По всякі інформації пишіть до руського аґента Василя Матолича. Адресуйте:

B. MATOLICH,
821 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

Жінки! Учіть ся акушерства.

Єсе хороше занятє, запевнююче Вам гарний заробок на усе житє. Адресуйте: **Doctor C. Deutsch,** 43
229 East 14th Str., New York, N. Y.
Tel. 933 Stuyvesant

Російсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ЛІНІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДАНЯ
— МІЖ РОСІЄЮ І АМЕРИКОЮ. —

8½ дня до Ротердаму, 11½ дня до Лібави.

„БІРМА" — 21-го Октобра
„ЛІТУАНІЯ" — 11-го Новембра
„КУРСК" — 25-го Новембра

III кляса $29.00	III кляса $30.00
II кляса $45.00	II кляса $47.00
I кляса $52.00	I кляса $62.00

По близші подробиці просить ся звертати до ваших аґентів або до головного заступництва;

A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

На сплату

по 5 цент. денно або $1.50 місячно.

Кождому Русинови пішлемо 14-каратовий, позолочуваний годинник і дармовис вартости 20 долярів, на сплату по 1 дол. 50 цент. місячно.

Місячні рати будете сплачувати лишень тоді, як дістанете вже годинник, випробуєте його і будете вдоволені з нього.

Пишіть сейчас по інформації і катальоґ, залучаючи марку на відповідь, до:

AMERICAN WATCH CO., DEPT. 6.
1152—1154 Milwaukee Ave., Room 210.
CHICAGO, ILL.

УЛЮБЛЕНИЙ ТЮТЮН ЧЕРЕЗ СОРОК ЛІТ.

Кождий рід чи виріб якогось товару, які вдоволювали многих людий через сорок літ, мусять бути безусловно найліпшими для кождого купуючого.

Славний виріб тютюну Navy є власне таким. Близько через пів століття сей тютюн був улюбленим так до куреня як і до жутя. Він є передовим родом довготятого американського тютюну а його популярність є дійсно заслужена. Просить ся всіх, котрі ще не курили сего знаменитого тютюну, який є одним з найліпших виробів славної American Tobacco Company, щоби спробували його. Наколи вони попробують, начнуть уживати його стало.

З Navy тютюну можна робити добрі папіроси. Паперці дістаєсь даром

GAIL & AX

NAVY

Єсть найліпшим тютюном

так до куреня як і до жутя, бо через 40 літ був сей тютюн першорядним виробом Long Cut Tobacco. Старанне опакованє охороняє його від вохкости і пороху. Знаменито надаєсь на папіроси.

Паперці даром до кождої пачки. Звернїть увагу на охоронну марку і на імя „Gail & Ax", яке находить ся на кождій пачцї.

ПОВНА ВАГА

5c.

Продаєсь всюди.

The American Tobacco Co

ПОЗІР! ПОЗІР!

Одинокий Руський Банк і продажа Шифкарт під контролею стейту Ню Йорк.

JOHNA KOVACSA

Головна канцелярія:
36 GRAND STR., BROOKLYN, N. Y.
Філія:

Продає шифкарти до і з старого краю по дуже низькій цїнї на поспішні кораблї, рівнож желїзничі білети до всїх міст північної Америки і Канади. Посилає гроші до старого краю по дуже танїй цїнї до всїх частий сьвіта, котрі в протягу 12-ти днів суть отримані.

Принимає гроші до перехованя, де суть безпечно ульокованї і платить 4 процент від ста, бо після нових законів стейту Ню Йорк є рівновартний з першим лїпшим Savings Bank-ом. Виробляє всякі справи судові, нотаріяльні і військові, котрі потверджені ц. к. австрійським конзулятом, суть важні в старім краю.

Дорогі Родимцї! Невірте тим, які кричать і обіцяють, що зроблять Вам всьо тано і безпечно, а обдирають Вас з тяжко запрацьованого гроша, але удайте ся до чесного чоловіка, котрий Вам порадить як рідному братови.

По всякі інформації, на котрі радо відповідаємо, просимо писати по руськи. За ретельну і совісну обслугу ру-

В Бруклині: cor. GRAND STR. & BEDFORD AVE.
101 ROCKAWAY ROAD, JAMAICA, L. I.

$100,000.00

вложив наш Банк в державну касу на обезпеченє своїх чинностий.

Свої вкладки (ощадности) можете розпочати від одного доляра, а від кождої вложеної квоти будете діставати відсотки.

В нашім Банку дістанете по найдешевшій цїнї:

Шифкарти всїх корабельних товариств.

Зелїзничі білети (тікети) до всїх місцевостий Злучених Держав і Канади.

Пересилаємо і міняємо гроші всїх країв по точнім біржевім курсї.

Правничий відділ Банку занимає ся веденєм найрізнороднїйших справ як в Америцї так і в старім краю: виладжує всякого рода повновласти, акти, купна, продажі, посередничить в вироблюваню старостинських паспортів, службових книжок і т. п.

Споряджені нами документи потверджують ся австрійським конзулем і мають правну силу в Австрії.

Всї порученя виконують ся скоро, ретельно, чесно і за малу винагороду.

По всякі інформації звертайте ся до нас.

Відповіди даємо відворотною почтою.

В наших Банках можете представити свою справу своєю рідною мовою, а через те Ви всьо порозумієте і Вас порозуміють. Недорозуміня виключені.

Банк отвертий у буднї до 9. години вечером, а в недїлї до год. 4-ої.

41—44

на образку.

Сей лік виробляють

F. Ad. Richter & Co.
213—215 Pearl Str., New York City

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

Одинока руська аґенція шифкартова в Ню Йорку.

ВАЖНЕ! По причині конкуренції між лініями, можете від нас віднхати до Старого Краю найменшим коштом на добрих, поспішних шифах на Гамбурґ, Бремен, Ротердам і Антверпен.

Желаючі скористати з нагоди низької ціни, повинні удавати ся до нас зі всякими запитами о інформації і о час відпливу кораблів.

Живучим подальше від Ню Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші аґенти встрічають пасажирів на стациях (depot) в Ню Йорку. Ми стараємо ся о вигоду пасажирів, як також і про їх баґажі і нічліг.

КРАЯНИ! По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до нас так, як до свого дому. Хто має замір їхати до старого краю, або спровадити кого до Америки, нехай удасть ся до нас, а ми ручимо, що дістане добру услугу. — Нумер телефону аґенції єсть Orchard 887.

Удавайте ся особисто, листовно або по телефоні до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

КНИЖКИ

котрі можна дістати в друкарні „Свободи":

	цнт.
Ангел та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з житя народу	15
Бери та читай	30
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся	15
Весела книжочка з образками	35
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий	10
Доля галицької сироти	5
Дещо про зьвірята	30
Дещо про права і суди	10
Дорога до сьвідомости	10
Еміґрант	15
Журавлі	10
Жите, зарібки, орґанізації і т. п. в Зл. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Казки за Циганів	10
Коротка історія Руси	10
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжочка рахункова	50
Марія	10
Монгострадальний народ	20
Народний рух астр.-угор. Русинів	15
Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповіданя про заздрих богів	10
Про нутро землї	25
Покуса	10
Про кінець сьвіта	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русином	10
Релїгійні віровання	20
Русько-анґлїйський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Души	80
Зборничок	55
Збірничок пайкрасшпр пісень цер.	10
Ангельский хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I.	25
Ангельский хор, часть II.	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хлїб Души	1.80
Хлїб Души, латинськими буквами	2.00
Дорога	1.70
Дорога, малий	1.00
Друг Души	1.30
Горі Серце	1.10
Молитвенник	1.80
Молитвенник, латинськими бук...	1.80
Зборник	1.90
Зборничок	1.30

Замовленя належить висилати на адресу:

SVOBODA,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Ціни і правила оголошень в „Свободі".

1) ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСОВІ, які йдуть довший час (від 3 місяців до року) платять ся після спеціяльної тарифи, яку інтересовані дістануть на жадане листовно.

1-о, 2-о або 3-и разові ОГОЛОШЕНЯ БИЗНЕСІВ по 3 цнт. від слова за кождий раз.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ, як: мітинґи брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза поміщає ся безплатно оден раз в рубриці „Рух в Відділах Р. Н. Союза".

ОГОЛОШЕНЯ ПРЕДСТАВЛЕНЬ ТЕАТРАЛЬНИХ І БАЛЇВ по 2 центи від слова для брацтв і товариств належачих до Р. Н. Союза, а для товариств неналежачих до Р. Н. Союза по 4 центи від слова.

ПОШУКУВАНЄ ОСІБ І РОБОТИ по 2 центи від слова за найменче 10 слів.

КОНКУРСИ ПАРОХІЙ і инші по 3 центи від слова.

ПРОПОЗИЦІЇ ЖЕНИТЬБИ по 10 центів від слова за найменше 10 слів.

Одноразове оголошенє адреси 25 цнт.

2) Належитість за всяке оголошенє мусить бути прислана з гори та в цілости. В противнім разі оголошенє безслівно не поміщає ся. Належитість за дрібні оголошеня можна присилати також почтовими марками.

3) Кожде оголошенє мусить бути в редакції на тиждень перед датою виходу того числа часописи, в якім воно має бути поміщене. Оголошень телєфоном не приймає ся.

4) За зміст оголошень або за відвічальність оголошуючих ся в часописи фірм редакція не приймає ніякої відвічальности.

5) Кого-б скривджено, або з ким зле обходжено-б ся в тій фірмі, яка оголошує ся в нашій часописи, нехай про се сейчас повідомить редакцію, а коли подасть достаточні докази ошуства, викине ся оголошенє несовісної фірми; кромі сего редакція доложить всїх старань, щоб ошуста потягнути до відвічальности.

6) Редакція має право відкинути або перервати яке небудь оголошенє, не подаючи причин.

7) Редакція має право жадати від фірм або незнаних осіб, щоб прислали докази, що ведуть свій бизнес чесно і дійсно зможуть додержати того, що обіцюють в оголошеню.

8) В оголошеню мусить бути тільки правда. Редакція має право відкинути всяке підозріле оголошенє.

9) Оголошеня мусять бути писані пером, виразно і на одній стороні паперу.

10) За дрібні оголошеня редакція не висилає ніяких поквітовань.